

Tammuz 17. és áv 9., két böjt napja fogja közre a gyásznak azt a három hetét, amely mindmáig őrzi Jeruzsálem ostromának kezdetét, a város és a Szentély teljes pusztulását. Irodalmunk és történelmünk számos írott emléke eleveníti fel az események részleteit. Nemkülönbön ugyanezt teszi liturgiai költészetünk, istentiszteleteink felidézve a történelmi tragédia nagyságát.

A Szentély nyugati falának közelében mélységes áhítatot érzünk, mert kegyeletmegszentelt hely, de a Templom tárgyainak nyomok vezetnek. A legenda több változatot tár elénk. Dávid Ibn Ábi Zimrá, aki Palesztinában élt a 16. században, elmondja, hogy a jeruzsálemi templom területén ázni kezdtek egyszer, hogy a frígláda nyomára bukkanjanak. De az onnan feltört mérges gáz mindannyiukat megölte. A második világháború előtt Lengyelországban megjelent egy kis füzet, amely arról szólt, hogy a brit flotta a 6. században Észak-Afrikában zsákmányul ejtette a Szentély edényeit, Londonba vitte, s ma a British Múzeumban található. Valamikor ismert volt a legenda, mely szerint a római Szent Péter-bazilikában áll a Szentély Jáchin és Boáz nevű oszlopa.

Tud-e a történelem biztosabb adatokat a legendák helyett? Stefan Zweig egyik utolsó műve megbízható történelmi tanulmányok alapján igyekszik megrajzolni a Menóra útját és sorsát. Egy fiatalon elhunyt tudós, Hans Lewy a Szentély több tárgyának is nyomára lelt. Ezen kutatások alapján tudjuk a következőket.

A Tóra a római császári palotába került. Josephus szerint Eleázár ben Jozsef látta Rómában a frigszekrény függönyét. A gótok onnan elrabolták. Más verzió szerint Geiserich, a vandálok uralkodója rabolta a Szentély kincseiből Rómában 452-ben, és azokkal díszítette karthágói palotáját. 534-ben Belisarius Justinianus egy zsidótól azt hallotta, hogy szerencsétlenséget hozhat rá, s visszavitte Jeruzsálembe. Bíborban született Konsztantinosz (10. sz.) szerint a Menóra a bizánci császári palotában van, és ünnepi felvonuláskor meggyújtják lángjait. Onnan talán a keresztetek rabolták el.

Eddig tudja a történelem nyomon követni.

Am Rómában máig áll Titusz diadalíve és rajta a Menóra hű képe, valamint az aranyasztal és a kürtök. Ezeket a tárgyakat látták a foglyokként Rómába került zsidók az ókorban, mély nyomot hagyott bennük, és temetkezési helyükön szimbólumként használták egyikét-másikat, különösen a Menórát zsidóságuk jelzésére.

A zsidó lélekből máig élnek a Szentély tárgyai. A Menóra fénye a péntek esti gyertyák fényében újul meg. Az asztal a családi élet jelképe lett. Az ún. színkenyér mindmáig a kenyérért végzett munkában testesül meg.

A Szentély tárgyai eltűntek, de tanításai élnek és élni fognak bennünk.

Ráv

A többség különböző kisebbségek összessége

Tarlós István főpolgármester és Zoltai Gusztáv együtt nyitották meg a vándorkiállítást

„Elhurcolt életek” – ez a címe annak a vándorkiállításnak, amely a magyarországi vészorkozakot mutatja be, először a budapesti Városházán. A megnyitó napja, július 9-e jelképes dátum. Hatvannyolc éve, 1944-ben e napon érkezett meg a magyar fővárosba Raoul Wallenberg svéd diplomata. A hős embermentő, a Világ Igaza idén 100 esztendeje született. A tárlat augusztus 9-ig látható a Városház utca 9–11. szám alatt.

Mint holokausztürelő, mint európai magyar állampolgár örülök annak, hogy kiállításunkat a főpolgármester úr segítségével, az ő hivatalában láthatja először a közönség – hangsúlyozta beszédében Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz-BZSH ügyvezető igazgatója azon a tárlatmegnyitón, amelyet július 9-én rendeztek a Városházán. Az eseményt a Mazsihisz közéleti irodája szervezte meg. A kiállítás a magyarországi vészorkozak legfontosabb mozzanatait mutatja be. Címe: *Elhurcolt életek*.

A jelenlévőket először a házigazda, Tarlós István főpolgármester köszöntötte. Szégyenteljesnek nevezte a vészorkozakat, amikor a humánus eldobva, emberek millióit gyilkolták le, szisztematikusan megszervezett módon. Az erőszakot hatóságai intézkedésekbe burkolták, az üldözöttek az állam által legalizált bűncselekményeknek estek áldozatul. Az Elhurcolt életek képein látható arcképek félelmet, bizonytalanságot, szomorúságot, lemondást tükröznek – mondta a főpolgármester. Ezek az arcképek a legkifejezőbb tanúi a borzalmas kornak.

A kiállítás megnyitójának időpontja, július 9-e jelképes dátum. 1944-ben e napon érkezett Budapestre Raoul Wallenberg, hogy a vidéki magyar zsidóság megsemmisítése után legalább a fővárosiakat igyekezzen megmenteni. De a helyszín is jelképes, hiszen a főváros háza Budapest képviseletére hivatott – így Tarlós, aki egyetért *Ilan Mor* izraeli nagykövettel: csak oktatással, neveléssel védekezhettek az antiszemi-

tizmus és a holokauszttagadás ellen. A főpolgármester felhívta a figyelmet az olyan értékekre mint a tolerancia, a szeretet, a kockázatvállalás, az önfeláldozás. A kiállítás része annak a nagyszabású oktató-nevelő munkának, amelyet egyik fő feladatként vállalt a Fővárosi Önkormányzat. A Fővárosi Települési Esélyegyenlőségi Program részét képező *Egymásra lépni tilos!* kampány törekvése éppen az, hogy az olyan idők és élethelyzetek, amely-

(MTI fotó: Soós Lajos)

ket ezek a szomorúságot tükröző történelmi tablók mutatnak be, soha ne ismétlődhesse meg.

Célunk, hogy a társadalmi összetartozás érzését erősítsük, ne az elmenteket – emelte ki Tarlós. Hogy elfogadásra, toleranciára neveljük a következő nemzedéket, ne pusztán az önérvényesítésre és az önmegvalósításra. A közösség védelmet ad, a társadalmi hovatartozás érzése pedig biztosságot. Az egészséges társadalom arra épít, hogy a többség a különböző kisebbségek összessége – jelentette ki a főpolgármester.

Beszédében Zoltai Gusztáv először a vidéki magyar zsidóságról emlékezett meg. Hatvannyolc évvel ezelőtt, 1944. július 9-én a vidéki de-

portáltakat szállító utolsó szerelvény is átgördült a határon. Horthy Miklós kormányzó a magyar közigazgatás segédletével 56 nap alatt 437 402 zsidót adott át a halálgyáraknak – mondta a Mazsihisz-BZSH ügyvezető igazgatója. Ugyanezen a napon érkezett Budapestre Raoul Wallenberg. Az év tavaszán az európai zsidóság maradékának megsegítésére létrehozott amerikai kormányzserv, a Háborús Menekültügyi Hivatal ugyanis felkérte a semleges Svédor-

Hálával gondolunk a névtelen hősökre, tette hozzá az ügyvezető igazgató, a diplomáciai testületek képviselőire és a zsidó ellenállás tagjaira is, akik életük kockázatásával mentették embertársaikat. Magyarországnak a 2012-es esztendő szintén fontos történelmi dátum: ebben az évben van Raoul Wallenberg, a Világ Igaza születésének 100. évfordulója. Am az emlékezést beárnyékolják az antiszemita hangok, amelyek felerősödtek az utcán, és esetenként a parlamentben is.

Mindamellett Zoltai Gusztáv reményét fejezte ki, hogy a kiállítás az egész társadalomnak segítségére lesz a múlt megismerésében, azzal a céllal, hogy a jelenben és a jövőben is minden polgár toleráns közösségben élhessen.

Az Elhurcolt életek című kiállítást az Élet Menete Alapítvány fiatal, önkéntes muzeológusai állították össze. A tárlat iskolapéldája annak, hogy a kevesebb olykor több. A helyszűke miatt mindössze kilenc történelmi tablót mutatja be a dokumentumokat, amelyeket a szakemberek hatalmas anyagból válogattak ki – tudtuk meg *Klacsman Borbálától*. A korabeli fotók, írások mellett a látottakat személyes visszaemlékezések egészítik ki. Érzelmileg közel hozzák a látogatóhoz a halottak emlékét és a túlélők élményeit. Az *Auschwitz Album – megérkezés és szelekcio* táblán például többek között ez olvasható: „Én következtem. Jól megnéztük egymást, figyelmesen végigmért. Úgy látszik, meg volt elégedve az életkorommal és a kondíciómmal. Sem a gettó gyötrelme, sem a két és fél napos vonatút szenvedése nem tört meg. Hosszú éveken át sportoltam, és jó kondícióban érkeztem meg Auschwitzba. Úgy láttam, Mengele elégedett tekintettel nézeget. (...) Most felém intett, jobbra mehettek. Elindultam.” (Schwartz Sándor: A halál árnyékának völgyében)

R. V.

Mártír-istentiszteletek 2012/5772

Miskolc: Freund Jenő, Jakal Zoltán, Radnóti Zoltán, Szlukovinyi Péter

Sátorlajújhely: Jiszmách Mose sírjánál

Beszámolóink a 3. oldalon

Eger: Ezt láttuk a városban a mártír-istentisztelet napján

Mint minden évben, most is – emlékezés a Fánál

A Raoul Wallenberg Emlékparkba a rekkenő hőség ellenére minden eddiginél többen jöttek el. Középkorúak és huszonévesek is. Emlékezni nagyszülőkre, nagybácsokra, nagynénikre, testvérekre, olyan családtagokra, akiket ők már nem is ismerhettek, fogni szüleik kezét, meg-megsimogatva hátukat, jelezve együvé tartozásukat.

Az esemény házigazdája, műsor-közölközője *Dési Tamás* volt, aki az üdvözlések után elsőként *Zoltai Gusztáv* ügyvezető igazgatót hívta a mikrofonhoz. Beszédéből idézünk:

Nemcsak a 40-es években, de sajnos az utóbbi évtizedekben is emlékeznünk kell, mert ami történik, az újból felidéz a szörnyű időszakot: nyílt Auschwitz-tagadás, nyilas egyenruhás neonáci megmozdulásai, antiszemitizmus a médiában, esetenként a parlamentben, fiatal és idős zsidók bántalmazása hol szóval, hol tettlegesen – mindezek hatására kénytelenek vagyunk emlékezni.

Ha megengednek nekem egy kis személyes megjegyzést: én zsidó vagyok, soha nem szégyelltem, Magyarországon születtem, itt élek.

Az anyanyelvem magyar, két szép gyermekem és két szép unokám van, de hallom a kérdéseidet, Édesanyám.

Hazánk 1944. március 19-én elvesztette állami önrendelkezésének jogát – írja az Alkotmány.

Édesanyám, hallom jankijáltásaidat: amíg a Horthy-korszakban Magyarországnak önrendelkezési joga volt, megalkotta a modern Európa, de mondhatni a modern világ első zsidótörvényét.

Az önrendelkezés jogán be kellett szolgáltatni kevéske vagyonodat, igaz, frást adtak róla.

Az a kedvezkedés is érhető, hogy további nem 3, hanem 23 zsidótörvényt alkottak.

Kétszáz ezer embert a Don-kanyarba küldtek meghalni, de megadták a lehetőséget a zsidóknak is,

hogy fegyvertelenül az aknamezőkre hajtva védhessék a hazát, több ezer kilométerre. Az persze már csak hab a tortán, hogy Szálasi Horthytól nem elvette, hanem megkapta a hatalmat.

Ami történik, az már nem kocsmai zsidóság. Régen túl vagyunk a szavakon. Ez zsidógyűlölet.

Fiam, mondja Anyám, hallottam a Nemzeti Alaptantervről. Igen, tudom, Édesanyám.

Most már tudom, hogy kik lesznek az ifjúság példaképei, hadd emeljem ki egyiküket, a nemzeti tervben szereplő Nyírő József mondatait.

„Most már tudom, hogy ki vagy! Németország szellemi életének vezére a világégés kellős közepén, amikor hazája dicsőséges harcát vívja. A német ifjúságnak, a népnek ez a büszkesége nemcsak nagy, hanem jó ember is, akit nemcsak kell, hanem szeretni is érdemes.”

Ez Nyírő József véleménye Goebbelsről, amelyet egy weimari kongresszuson mondott el.

Szánalmas csúsztatás arról beszélni, hogy külön lehetne választani az írói művet a politikai pályafutástól, mert most épp a politika, a kormányzati intézkedés emeli piedesztálra az antiszemitaikat, a nyilas parlament uszító tagjait. Hát ilyen a magyarországi rasszizmus elleni küzdelem: ha tetszik, ha nem, semmi más nem folyik, mint a Horthy-korszak rehabilitációja.

Édesanyám, szégyellem magam, soha nem gondoltam volna, hogy ezt megérem.

Hallom a másik oldalt, akik dicsőítik Horthyt: megmentette a budapesti zsidóságot. Kérdezem: akkor már nem volt önrendelkezési joga, de volt hatalma?

Hogy is van ez?

Ha volt hatalma leállítani a deportálást Budapesten, akkor ezt miért nem tette meg korábban, miért engedte deportálni a vidéki zsidósá-

got? Miért mentette meg a budapestieket? Nem büntudatból, hogy legyen vége, hanem azért, mert az amerikai elnök megfenyegette, hogy háborús bűnösöként fogják elítélni Nürnbergben.

Édesanyám, Te tudod a választ, mert bejártad a katasztrófa útját Budapest–Auschwitz–Birkenau–Bergen-Bersen között.

Neked és nekem soha nem lesz legitim ez a korszak, és a sok-sok katasztrófának sem.

Édesanyám, szégyellem magam. S még be kell vallanom valamit neked: megzavarodott az ország egy része.

Történelmi tényeket torzíttanak, nyíltan zsidóznak a médiában, a parlamentben, éltetik Horthyt, Hitlert és Szálasi. Zsidó összeesküvésről beszélnek. Árpád-sávos zászlókat, szobrokat állítanak városok főterein. A parlamentben a 21. században vérvádról beszél a fasiszta, nyilas szellemiségű jobbközös képviselő, és ezt végig is hallgatják.

Zsidósága miatt kitiltottak egy színművészt egyik városunkból.

A bíróságok rendre nem tartják mindezeket büntetendőnek, mert még fizikai sérelem nem ért minket.

Te átélted már ezt!

Anyám, tudod, a hatalom csak a nagyobb botrányok alkalmával igyekszik elhatárolódni.

Szégyellem magam, Anyám!

Darvas István rabbi egyebek mellett arról is beszélt, hogy tórai parancsunk van az emlékezésre, és történelmünkben fakadóan nemcsak szép, hanem fájó emlékeket is öröközünk. Ha azt kérdezzük, hogy a zsidóságnak melyek a legfájdalmasabb közös emlékei, akkor kettőt, a Szentély pusztulását és a holokausztot kell feltétlenül említenünk. Majd elmondta: Az emlékezés Istentől kapott kötelességünk, a halotakra való emlékezés – a holokauszt áldozataira és későbbi veszteségeinkre egyaránt – egyike legfontosabb feladatainknak. Az imarend és a zsidó hagyomány évezredek óta kialakított rendje módját kínál arra, hogy emlékezessünk, de azt a nehéz feladatot is megszabja, hogy a későbbi korok nemzedékeinek is megteremtjük ennek lehetőségét. Tehát nem kizárólag visszaemlékezni kell veszteségeinkre, elpusztított szeretteinkre, hanem módot kell adnunk az utánunk jövőeknek, hogy ők is végrehajthassák a tórai parancsot. Ha a fájdalom az idő előrehaladtával múlik is, akkor sem szabad, hogy a feledés homályába vesszenek azok, akik oly fontosak voltak. Igaz ez az egyéni és a kollektív gyász és emlékezés vonatkozásában egyaránt.

Az emlékezés helyes módjának gyakorlása feladatot jelent minden zsidó embernek, igaz ez a soá kapcsán is, mert nemcsak családtagjainkra kell emlékeznünk, hanem mindenkire, aki odaveszett. Fájdalmunkat, emlékeinket be kell ágyaznunk a zsidó hagyomány világába, az ünnepek, a szombatok, a tradíció kínálta összes lehetőség közé, magunk miatt és azért is, hogy legyen erőnk építeni a zsidóság jövőjét. Ha erre képesek leszünk, akkor az ártatlanul meggyilkoltak emlékeiből áldás, az emlékezésből pedig új élet fakad.

A beszédeket a hagyományoknak megfelelő szertartás követte: *Ilan Mor*, Izrael magyarországi nagykövete, *Zoltai Gusztáv* (Zsidó Világkongresszus, Európai Zsidó Kongresszus), *Streit Sándor* elnök (BZSH), *Thaly Shaal* (a Joint magyarországi igazgatóhelyettese, a MAZS Alapítvány általános igazgatója), *Sommer Katalin* tülőlő, *Huszár András* és *Lieberman Dária* (Mazsihisz Ifjúsági Csoport) lobbantották fel az emlékezés gyertyalángjait.

Közös kádís zárta az eseményt. Kántorként *Szilágyi Gábor*t hallhatták a jelenlévők.

Megjelent – a teljesség igénye nélkül – *Valenta László* (Pintér Sándor megbízásából), *Jávor Benedek* és *Schiffer András* (LMP), *Kiss Péter*, *Steiner Pál*, *Horváth Csaba* (MSZP).

Gál

Elhunyt Jichak Samir

Életének 97. évében elhunyt Jichak Samir volt izraeli miniszterelnök.

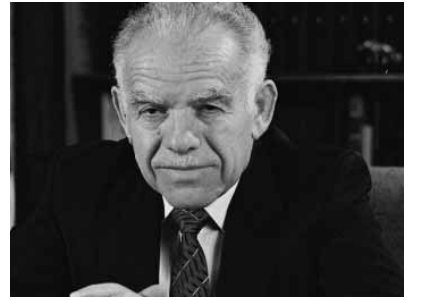
A politikai élettől 1996-ban visszavonult politikus évek óta Alzheimer-kórban szenvedett. Állami tiszteletadás mellett helyezték örök nyugalomra a jeruzsálemi Herzl-hegyen, az Izrael nagyjainak földi maradványait is őrző temetőben.

Samir a jobboldali Likud tömb színeiben 1983–1984-ben, valamint 1986 és 1992 között töltötte be a miniszterelnöki tisztséget. A nemzetközi politika színpadán utoljára 1991-ben jelent meg a madridi konferencián, amelyen elindították a közel-keleti békefolyamatot.

Az Izrael alapító nemzedékéhez tartozó politikus 1915. október 15-én született a mai Fehéroroszország területén. Már 14 évesen csatlakozott a revizionista, azaz a Nagy-Izraelt követelő cionista ifjúsági szervezethez, a Betarhoz. A harmincas évek elején Varsóba ment jogot hallgatni, de még tanulmányai befejezése előtt, 1935-ben kivándorolt Palesztinába.

A hatvanas évek derekán kezdett nyílt politizálásba, de csak a hetvenes évek elején csatlakozott a Likudhoz. Hosszú pályafutása során volt parlamenti elnök, külügy- és védelmi miniszter is. Keményvonalas politikusként soha nem bízott meg az arabokban, és mindig ellenezte, hogy Izrael területi engedményeket tegyen a palesztinoknak.

(Mazsihisz)

Körzeti kitekintő

Szeged

A Városháza udvarán adott műsort az Akropolisz Táncszínház. Az idén 16 éves együttes januárban a hitközség és az önkormányzat támogatásával vett részt a Bécsi Amatőr Fesztiválon, ahol klezmerblokkjából kiemelt Mazel Tov c. programjával 131 versenyszám közül I. helyezést ért el, és nem is könnyű körülmények között, mivel műsoruk közben technikai hiba miatt zene nélkül adták elő a táncot, amit meg kellett ismételnük, de így is óriási sikert arattak. Tizenkét esztendőre a Városháza udvarán mindig szerepeltettek zsidó és klezmer tánc programot, s most a Wallenberg-évforduló alkalmából egy oratóriumrészt adtak elő, emlékeztetve a korszakra a jelenlévőket. Az Arany Jeruzsálem produkciójuk hatalmas vastapsot kapott. A Löw Lipót-díjas együttes izraeli vacsorastejéneket is állandó résztvevője. A koreográfia *Kerek Attiláné* és *Kerek Tímea* érdeme. Reméljük, még sok alkalommal leszünk részesei programjaiknak, amelyek a zsidó kultúrát népszerűsítik. Gratulálunk az együttes és vezetői sikerének.

A Szegedi Közéleti Kávéházban, amely a Városháza Dísztermében tartotta a következő ülést, a 91 éves *Varró Vince* orvosprofesszorral folytatott beszélgetést életútjáról, a holokauszt megelőző időszakról, a kirekesztésekről, családjá sorsáról, gyógyítói, tanítói, kutatói tevékenységéről, e tárgykörben írt kötetéről *Tandi Lajos*, a Szeged c. város-politikai és kulturális folyóirat fő-

szerkesztője. A rendezvényen nagy számban vettek részt az egyetem professzorai, oktatói és a hitközség tagjai. A beszélgetésen szóba került a város és zsidósága, az újjáéledő Horthy-korszak és az iránta való nosztalgia, valamint az antiszemitizmus kérdése is.

L. A.

Kecskemét

A kile tagjai, főleg a gyermekek, nagy örömmel várták *Fellegi Tamás* zongoraművész, zenepedagógus fellépését a hitközség színházában.

A zongorával kísér, vetített képes előadás Mozart Varázsfuvoláját idézte, a papírfigurákból készített mozgóképek illusztrálták, mi történik a híres operában, a művész úr pedig egyszerű, kedves szavakkal magyarázta el, kik a szereplők, mutatta be a rettenetes sárkányt, Taminót és Taminát, Papagenót és Papagenát, a gonosz Éj királyóját, és végül azt, hogy minden jóra fordul, győzedelmeskedik a szerelem.

A gyermekek az egyévesektől a bár mióta korúakig tátott szájjal figyelték az előadást, és csodálták Mozart muzsikáját.

Ezután a nagy számban megjelent felnőtt hallgatóság élvezhette az utazást a zenetörténetben, a szép dallamok elvarázsolták a nagyrédmű közönséget.

Köszönet Fellegi művész úrnak, aki segített, hogy ezen a meleg vasárnap délutánon megszabaduljunk mindennapi gondjainktól és befogadhassuk a csodálatos hangokat.

Mojse ben Avrohom

Az izraeli nagykövet látogatása Nógrád megyében

Nógrád megyébe látogatott *Ilan Mor*, Izrael magyarországi nagykövete. Egnapos balassagyarmati és salgótarjáni látogatásának fő célja elsősorban a gazdasági kapcsolatok kiépítése volt. Balassagyarmaton megbeszélést folytatott többek között *Balla Mihállyal*, a térség országgyűlési képviselőjével, *Medvác Lajos* polgármesterrel, ezenkívül kulturális programon is részt vett. Az Ipolymenti Zsidó Múzeumban megnyitotta *Shai Ginott* fotóművész Jeruzsálem szelme című kiállítását.

Salgótarjában több megbeszélést is folytatott *Ilan Mor*. A városházi fogadón jelen volt *Szabó Sándor* kormány megbízott, a Nógrád Megyei Kormányhivatal vezetője, *Fenyvesi Gábor* alpolgármester, *Babléna József*, a Nógrád Megyei Közgyűlés alelnöke, *Turai János*, a Magyar Zsidó Kongresszus jegyzője, *Oláh Imréné*, Salgótarján Roma Kisebbségi Önkormányzatának elnöke és *Tóth Klára*, a helyi hitközség elnöke. Az ezt követő szakmai megbeszélésen, amelybe másokon kívül bekapcsolódott *Gazsi Ferenc*, a Vállalkozók Országos Szövetsége Nógrád Megyei Szervezetének elnöke, *Tatár Csaba*, a Salgó Vagyon Kft. ügyvezető igazgatója, főként arról tájékozódott a nagykövet, hogy milyen területeken lehet befektetői kapcsolatokat létesíteni a jövőben a megye kis- és középvállalkozásaival. Ha az üzleti kapcsolatok kiépülnek, mindkét fél számára haszonnal járhatnak.

Ezután a nagykövet a József Attila Művelődési és Konferenciaközpont üvegcsarnokában megnyitotta az „Izrael egykor és most – Az álom valóra válik” című hologramkiállítását, amely Izrael 60 éves történetéből mutat be emlékezetes pillanatokot. Ezt egy újabb szakmai megbeszélés követte, amelynek során a nagykövet a megyeszékhely kulturális szereplőivel találkozott. *Ilan Mor* ezután a hitközségbe látogatott el, ahol *Tóth Klára* elnök és *Keszler Árpád* elnökhelyettes fogadta. Megtekintette az imaházat, a gondosan ápolott temetőt, amely a város kulturális és épített értékeinek része. Itt *Bódi Tóth Elemér* újságíró, költő adott rövid tájékoztatást a salgótarjáni zsidóság történetéről. Izrael Állam nagykövete kavicsot helyezett el a holokauszt áldozatainak emlékművénél.

A program a Hit Gyülekezeteinek meglátogatásával folytatódott, ahol Izrael Állam melletti szolidaritási nagygyűlést tartottak. Erre az alkalomra zsűfólásig megtelt az Uzoni Péter Gimnázium tornacsarnoka, ahol a nagykövetet hosszan tartó, dörgő taps fogadta. *Ilan Mor* és a nagygyűlés résztvevőit, köztük *Illés Kornél* lelkesztő, *Menich Péter* igazgatót, *Virágos Zoltán* presbitert, *Tóth Klára* hitközségi elnököt *Tajti Norbert* köszöntötte. A rövid zenei programot követően *Ilan Mor* beszélt Izraelről, a Közel-Kelet egyetlen polgári demokráciájáról, a világraszóló gazdasági, tudományos, kulturális eredményekről, az országgal kapcsolatos világméretű dezinformációs támadások elleni fellépés szükségességéről, a szolidaritás fontosságáról. A hatalmas lelkesedéssel fogadott beszéd után lehetőség volt kérdések feltételére is, amelyekre a nagykövet zivenes választ adott. A nagygyűlésen, miként a hitközségnél is, a tolmács szerepét *Tóth Sándor*, az ORZSE tanársegédje látta el.

(bte)

Mártír-istentiszteletek 2012/5772

Nagykanizsán

közül százán emlékeztek a soá eseményeire, közöttük a környező városok hitközségeinek vezetői, valamint a polgármester is. A zsinagógában *Székely István* elnök köszöntötte a résztvevőket, majd *Gerendás Péter* vezetésével elhangzottak a himnuszok. *Zucker Immanuel* kántor imáját követően *Verő Tamás* rabbi emlékezett a három ezer mártír szenvedésére és halálára. A Kél malé ráchámim és a közös kádís utána az emléktáblánál elhelyezték a kegyelet köveit. Ezután a temetőben a hamvakat rejtő kőoszlop előtt a kántor imádsága után a rabbi vezetésével elmondott kádissal zárult a gyászünnepe.

Egerben

Gara István kántor éneke után *Verő Tamás* rabbi emlékeztetett a borzalmak idejére, a bevagonírozásra, kiemelve, hogy mindez a magyar kormányzó tudtával és beleegyezésével történt, a csendőrség szorgos és előzékeny közreműködésével (lásd a címlapon). Az emléktáblánál a közös kádís után kavicsokkal emlékeztek a 2744 felnőtre és a 262 gyermekre.

Székesfehérváron

Neubart István alelnök köszöntötte az egybegyűlteket, megemlítve az elmúlt hetek megdöbbentő sárgárbóló és egyéb antiszemita eseményeit. Ezzel kapcsolatban tolmácsolta *Órbán Viktor* miniszterelnök levélben kifejezett sajnálatát, szövege *Cser-Palkovics András* polgármesternek a temetőben tett látogatásáról, valamint elmondta, hogy *Ilan Mor* nagykövet telefonon fejezte ki együttérzését. Az ünnepséget megelőző napokban *Áder János* köztársasági elnök felhívására *Vargha Tamás*, a Fejér Megyei Önkormányzat elnöke, valamint a város polgármestere és *Jávorka Mátyas* hitközségi elnök közös nyilatkozatot adott ki, melyben tiltakoznak mindenféle közösséget sértő és történelmi jelképet meggyalázó cselekedet ellen. A temetőbeli rongálások nyomait a város haladéktalanul segítette eltüntetni, hozzájárult a helyreállításához.

A megemlékezés *Szénási Jonathan Sándor* református lelkész baráti szavaival folytatódott, majd *Darvas István* rabbi beszéde és *Vencel György* kántor imája következett. Végül egy Fehérvárról elhurcolt auschwitzi túlélő az emlékezés továbbvitelére, generációkon való átadására kérte a megjelenteket.

Az eseményt megtisztelte jelenlétével *Brájer Éva* alpolgármester, *Balsai István* volt polgármester, valamint *László Tibor* lelkész.

Szécsényben

a 301 mártírnak a temetőben 1948-ban állított emlékművénél jelen volt a haláltábor tizenöt évesen túlélő *Brumberger Katalin* és az ugyancsak túlélő *Ács Irén* fotóművész, aki a korábbi években a megemlékezés szervezője is volt. *Tóth Klára*, a salgótarjáni hitközség elnöke kifejezte köszönetét *Stayer László* polgármesternek és az önkormányzat képviselőinek, hogy a temetőt helyi védelem alá helyezték. Köszönetet mondott *Óze János* főépítésznek is, aki elkészítette az ehhez szükséges dokumentumokat.

Ezután a polgármester, majd *Davidovics László* rabbijelölt emlékezett a holokauszt áldozataira.

A kádís elmondását követően a jelenlévők kavicsokat helyeztek el az emlékműnél.

(bte)

Nyíregyházán

Sárosi György elnök köszöntötte az emlékezőket, és felkérte *Tordai Pétert*, a Mazsihisz-BZSH vezetőségi tagját, a

város szülöttét, mondjon pár szót a megjelenteknek. *Nógrádi Gergely* kántor szívből szóló imádságát követően *Verő Tamás* rabbi személyes gondolatokkal vezette be a prédikációját. Nagymamája Nyíregyházán született, és onnan deportálták Auschwitzba. A budai rabbi elmondta, hogy édesanyja mamája arra a kérdésre, hogy megbocsátani lehet-e, azt válaszolta, hogy az elhurcoltak, a legyilkoltak helyett, az ő nevükben ez képtelenség. A gettóba 4120 helybéli és 6600 környékbeli személyt hurcoltak. Ezeket az embereket 123 házban helyezték el, amelyek területe a konyhák és az előszobákat is beszámítva 9165 m². Ilyen körülmények között egy személyre 1 m² sem jut. Ide vezetnek a gyűlölködés, a gyűlöletkeltés, a kettősbeszéd szavai. A Kél malé ráchámim után közös kádissal zárult a kegyeletes szertartás.

Miskolcon

szíván hó 20-án emlékezett a helyi zsidóság szeretteire, akik már nem lehetnek közöttük. Különleges nap volt ez, amelyet megtisztelt jelenlétével *Dorit Nachum Zsuzsa*, Izrael konzulja. A nyári melegben a szokásosnál is többen gyűltek össze az avasi zsidótemetőben, hogy tisztelgetést fejezzék ki a mártírok előtt. A hitközség nevében *Szlukovinyi Péter* titkár köszöntötte a jelenlévőket, felhívva a figyelmet arra, hogy a miskolci zsidóság jelen van ma is, és az elődök emlékéit és vallásosságát, illetve intellektuális hagyományát megőrizve, a jövőben is megmarad. *Jakal Zoltán* kántor emlékimája után *Radnóti Zoltán* rabbi hangsúlyozta a bátorság és a szellemi, valamint a fizikális erő fontosságát, amikkel a zsidóság legyőzte az elnyomást, a kirekesztő beszédeket, amelyekkel népünk vallási szabadságát próbálták megkötöni. Beszédében figyelmeztetett, hogy emlékezni kötelesség, ez a zsidó identitás megtartásának feltétele, hogy a következő generációk büszkén állhassanak a szülők és nagyszülők be nem fejezett tanításai és ki nem mondott tervei elé. A megemlékezés a Kél malé ráchámimmal és a közös kádissal zárult.

Tótkomlóson

a főtéri gettóemlékműnél emlékeztek a helyi áldozatokra. A helyszínen 160 tagú zsidó közösség élt 1944-ig. A deportálás és a munkaszolgálat során mintegy 90 komlói veszítette életét. A mártír-istentiszteletet *Markovics Zsolt* szegedi főrabbi vezette. A megemlékezés után levetítették A legenda c. filmet, amelyet a producer-forgatókönyvíró, *Bubryák István* mutatott be

Balogh István

Sátoraljújhelyen

a deportáltak emléknapján mártír-istentisztelettel emlékezett a közösség a helyi és a miskolci zsidóság elhunyt szeretteire. A Kél malé ráchámim imával kezdődő szertartáson részt vett az újhelyi születésű *Freund Jenő*, a miskolci hitközség elnöke, aki évtizedek óta kitarotán szervezi és támogatja a városban zajló vallási eseményeket anyagi és erkölcsi hozzájárulásával.

Szlukovinyi Péter titkár köszöntötte az emlékezőket, majd beszédekben kihangsúlyozta az Újhely történelmében fontos szerepet játszó hitközséget, az egykori békés egymás mellett élést, a virágzó kereskedelmet, majd azt az 1944-es örvényes brutalitást és értelmetlen pusztítást, amellyel a város visszafordíthatatlan és jóvátehetetlen károkat szenvedett. Az emlékezetet azonban nem lehet kitörölni, sőt évről évre élesíteni és továbbadni szükséges – mondta. A megemlékezés a közös kádissal zárult, majd a miskolci közösség tagjai Jizmach Mose sírjánál imádkoztak és kérték áldást közösségükre és további munkájukra.

Salgótarjánban

a deportálás évfordulójáról három eseményen és helyszínen emlékeztek meg.

Különösen nagy hatásának bizonyult az az irodalmi, zenei művekből gondosan válogatott részletekkel, napjaink kirekesztő, antiszemita jelenségeiről szóló elemzésekkel, dokumentumfilmekkel, beszélgetésekkel, interaktív elemekkel gazdagított műsor, amit a Hit Gyülekezete által fenntartott Uzoni Péter Gimnázium diákjai állítottak össze, és amelyen *Tóth Klára* elnök vezetésével többen részt vettek a helyi hitközségből, annál is inkább, mert hiszen őszinte tisztelettel körülvevő vendégként volt jelen a kile legidősebb tagja, *Faragó Miklós* né holokauszt túlélő. A gimnázium zsűfoglalásig megtelt aulájában bemutatott, kitűnően szerkesztett műsor méltó volt a soá salgótarjáni áldozatainak emlékéhez, egyúttal ez volt a Kiáltójel Diákegyesület első bemutatkozása. *Papp Patrik* röviden szólt a diákegyesület létrejöttéről és tevékenységéről, amelynek célja az ismeretterjesztés, a harc a kirekesztés, a rasszizmus és az antiszemitizmus ellen. *Szilágyi Annamária*, a Budapesti Kiáltójel Diákegyesület elnöke ugyancsak napjaink problémáiról, köztük a közönyről s az emberellenes eszmék újjáéledéséről, az ezek elleni küzdelem szükségességéről szólt. A műsorban a továbbiakban részt vett *Kovács Petra*, *Nagy Jázmin*, *Papp Marcell*, *Menich Ivett*, *Szilágyi Réhel*, *Kovács Szonja*, *Nagy Lília*, *Virágos Dorottya*, *Gyöngyösi Anna*, *Gyöngyösi József*, *Takács Dániel*. Zárásként *Virágos Zoltán*, *Papp Patrik* és *Nagy Jázmin* izgalmas beszélgetést folytatott *Tal Yariv* izraeli üzletemberrel és feleségével, *Rékasi Stahl Beatrixszal*, *Faragó Miklós* né unokájával a modern Izraelről és a kibuci életéről.

A holokauszt áldozatainak emlékére koszorúzási ünnepséget rendezett az önkormányzat az egykori gettó helyén, a főposta falán elhelyezett emléktáblánál. A Bolyai János Gimnázium és Szakközépiskola diákjainak műsora után *Eötvös Mihály* alpolgármester emlékezett a több mint kétezer salgótarjáni és környékbeli megölt zsidóra, akik a történelem legnagyobb büntényének áldozatai. Egyebekben kívül hangzott: „Emlékeznünk kell arra, hogy megemlégtünk és könnyűnek találtattunk. Könnyűnek találtattuk a magyar állam, amely nem tudta megvédeni polgárait. Eltűrt, sőt támogatta a jogfosztást és a gyilkosságot, s nem mentség az, hogy maga is a túlélésért küzdött a világháború zűrzavarában. Könnyűnek találtattuk a nemzet egy jelentős része, amely nem értette meg, nem érezte át, hogy mi történik valójában, s nem volt ereje tenni ellene.” Beszédét így zárta: „A holokauszt emléke a mai és az eljövendő nemzedékek számára – a kötelező főhajtás mellett – tehát súlyos figyelmeztetés. Örök memento.” Ezt követően a jelenlévők koszorúkat helyeztek el az emléktáblánál. A hitközség nevében *Tóth Klára* elnök és *Gótai Lászlóné* koszorúzott.

A hitközség a temetőben az 1948-ban felavatott Auschwitz-emlékműnél tartott mártír-istentiszteleten és az 1470 nevet őrző emlékfalnál emlékezett az áldozatokra. *Tóth Klára* elnök köszöntötte a megjelenteket, köztük *Illés Kornélt*, a Hit Gyülekezeti nék lelkészét, *Virágos Zoltán* presbitert, *Kotroczó Emilt*, a Hetednap Adventista Egyház képviselőjét, *Davidovics László* rabbijelöltet, valamint a Bálint Ház Salom Klubjának tagjait. *Davidovics László* beszélt a salgótarjáni zsidóság holokauszt előtti életéről, ami úgy folyt, ahogyan kellett, zsinagógával, rabbiával, imádkozással, munkával, hétköznapokkal és

ünnepekkel. Ezt az életet semmisítette meg a második világháború. A továbbiakban így folytatta: „Az antiszemitizmus egyre nagyobb ma Magyarországon, erre utalnak a falakra festett horogkeresztek, a megrongált emlékművek, vagy éppen a nyugalmazott főrabbi inzultálása az utcán, akit szintén a zsidóságában, a szabad vallásgyakorlásában próbáltak meggátolni. Fontos feladat nap mint nap beszélni erről és nap mint nap elmondani, hogy igenis küzdünk ez ellen. Hiszen ha megnezzük, abban az időben is így kezdődött. Eleinte csak »apró« kis zsidótörvények, majd emberek elgázolása, legyilkolása.” A mártír-istentisztelet az emlékfalnál elmondott kádissal ért véget.

A gyászünnepeket követően avatta fel *Davidovics László* a 2011-ben elhunyt *Lówy Lajos* korábbi hitközség elnök sírkövét.

Bódi Tóth Elemér

Kiskunhalason

a hagyományoknak megfelelően a hitközség elnöke, *Raáb András* köszöntötte a gyülekezetet, majd *Kerekes Béla* főkántor imáját kezdődött az istentisztelet. *Róna Tamás* rabbi idézte fel a borzalmak idejét. *Bányai Gábornak*, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnökének beszédelével folytatódott a szertartás, *Gusztos Károly* halasi zenesz pedig *Gerendás Péter* „5000 éves kő” című dalával emlékezett a zsidó néptörténelmi nagyságára. A helyi hitközség nagy szeretettel és hálával tartozik két Izraelben élő hittestvérnek, *Zvi Atirnak* és *Moshe Golannak*. Az előbbi az „Ember, és Te hol voltál?” című előadásával mutatta be a közel 70 évvel ezelőtt történetek. *Fésűsné Bakos Ágnes* Moshe Golan édesanyjának visszaemlékezése alapján papírra vetett gondolatait olvasta fel, amelyeknek halasi vonatkozásai több jelenlévőt is személyesen érintettek. A megemlékezést *Gusztos Károly* gitárjátéka zárta, *Gerendás Péter* „Százéves pályaudvar” című dalával. Végül a zsinagógából kivonuló gyülekezet a mártírok névtáblájánál hallgathatta meg a kádíst. A mártírok emléke örökké a szívünkben él!

B. Á.

Szegeden

a Cserzy Mihály utcában felállított emlékoszlopnál, a hajdani téglagyári gettó bejáratánál emlékeztek a megye, a város és térsége képviselői, politikusok, pártok delegáltjai, szimpatizánsok, a hitközség és a Magyar–Izraeli Baráti Társaság tagjai, a MEASZ vezetői, magánszemélyek a holokauszt helyi áldozataira. A megye közel 30 000, a város 5452 lakosát veszítette el egy korszak gyűlölete, faji és vallási előítélete, hibás és bűnös vezetői döntések következtében. Az emlékoszlopnál *B. Nagy László* országgyűlési képviselő (Fidesz), kormány megbízott emlékeztetett:

„Dél-Magyarország hatalmas veszteségeket szenvedett nagyszámú magyar állampolgárságú, zsidó hitvallású testvérei koncentrációs táborba, munkaszolgálatba, erőltetett menetbe, munkatáborokba hurcolása folytán. Akkor a magyar állam nem tudta megvédeni saját polgárait. Eltűrt és támogatta a jogfosztást. A mindenkori kormányok kötelessége emlékeztetni, és ugyanakkor megvédeni a nemzetet, hogy ez soha többé ne fordulhasson elő.”

Ugyanitt *Molnár Judit* holokausztkutató történész a Horthy-korszak kormányainak kirekesztő törvényeiről szólt, felhívva a figyelmet korunk rehabilitációs törekvéseire, a törvénykezés hiányosságaira, a köznyelvvé váló antiszemitizmusra, Horthy, Gömbös és társai díszpolgárságának további megerősítésére, valamint a társadalmi összefogás szükségességére a kire-

kesztéssel és a gyűlöletbeszéddel szemben. Az emlékoszlopnál koszorút helyezett el *B. Nagy László* kormány megbízott (Fidesz), *Magyar Anna* megyei képviselő-testületi elnök (Fidesz), *Tóth Károly* önkormányzati képviselő (MSZP), *Mórahalmi Alpolgármestere*, *Szóreg önkormányzati képviselője*, a MEASZ elnöke, *Markovics Zsolt* főrabbi és *Salamon István* hitközségi alelnök. A kegyelet virágait és köveit tették le a KDNP, a Demokratikus Koalíció önkormányzati képviselő tagjai, túlélők és a helyi közösség jelenlévői.

A megemlékezés az Új Zsinagógában gyászistentisztelettel folytatódott. Itt *Botka László* polgármester, országgyűlési képviselő (MSZP) hangszólta: 68 év után a csattogó bakancsok és a sávos zászlók ismét megjelentek utcáinkon. Elítélte, hogy „vannak, akik a Hitler-szövetséges Horthy kormányzó szobrálva kívánják teleszőmi főtereinket, és gyermekeink kötelező oktatásának részévé kívánják tenni rasszista szerzők műveit”. Városunk első embere a 6 millió zsidó életét kioltó eszmék újjáéledéséről is beszélt. Elmondta, hogy újra előkerültek azok az ártalmas gondolatok, amelyek a 20. század legnagyobb katasztrófájához vezettek, és senki sem tudja ezeknek az eszméknek a terjesztőit, ahogy egyesek ígérték, két pofonnal hazavarni. Épp ezért *Botka* szerint már nem némán fejet hajtani kell, hanem kiáltani, hogy soha többé! „Szeged mindig is sokszínű, elfogadó és befogadó város volt, az itt élőkben megvan a tisztelet és a megbecsülés mások iránt” – hangsúlyozta, hozzátéve, hogy a deportálások idején az akkori polgármester, *Pálffy József* nem írt alá egyetlen papírt sem, lemondott hivataláról, levette nyakából a polgármesteri láncot. „Ez a lánc most ismét izanni kezdett a nyakamban, de cselekvésre szólít fel, mert Szeged nem alkuszik, nem hagyhatjuk, hogy elborítsanak minket ordas eszmék” – így a politikus.

A történelmi társegyházak szolidaritását *Juhász András* református vezető lelkész tolmácsolta, említést téve a zsidómentőkről, a szimpátiáról, a szolidaritásról, arról, hogy a társadalomnak egységesen kell fellépni a gyűlöletbeszéd, a történelemhamisítás újjáéledésével szemben. *Markovics Zsolt* főrabbi a párbeszéd, a tiltakozás, a közösségvállalás érdekében emelt szót. A hitközség elnöke a szélsőséges megnyilvánulások hatásaitól óvta a közösséget, s mielőbbi jogalkotói és hatékonyabb jogalkalmazói gyakorlatot igényelt annak reményében, hogy nem tér vissza az az időszak, amikor őseinek rettegnie kellett. A gyászistentisztelet az emléktábla megkoszorúzásával és közös kádissal zárult. Az eseményen számos ismert közéleti személyiség között részt vett *Iványi Gábor* lelkész, *Székhelyi József* színművész, tudósok, egyetemi oktatók, a hódmezővásárhelyi, keszthelyi hitközségek képviselői.

A holokauszt 68. évfordulója alkalmából a Magyar Evangélikus Testvérközösség és a Wesley János Lelkészképző Főiskola bünbánati és könyörgő istentiszteletet tartott Szeged vasútállomásán, ahonnan 1944-ben a helyi és környékbeli zsidóságot deportálták. A rendezvényen részt vett *Markovics Zsolt* főrabbi, *Molnár Judit* holokausztkutató és *Székhelyi József* színművész is. A beszédek, műsorok, előadások után *Iványi Gábornak*, a MET elnökének zárszavával és imádsággal zárult a megemlékezés. Az eseményen a helyi Demokratikus Koalíció szervezete képviseltette nagyobb számban magát.

L. A.

(folytatjuk)

Emléktábla-avatás a Mazsihisz székházában

A holokauszt idején üldözöttek mentő *Trom Aladár*nak emléket állító tábla leleplezése előtt *Trom András* újságíró, Trom Aladár fia azt mondta: ezzel a gesztussal nemcsak Trom Aladárta emlékeznek, hanem az övéhez hasonló tetteket végrehajtó mintegy 750 magyarra is, akik a vézskorszak alatt életük kockázatásával és ellenszolgáltatás nélkül zsidó embereknek segítettek.

Utalt arra, hogy cselekedeteikért Izrael állama őket tartja igazaknak; mindössze 23 ezren vannak a világon, és közéjük tartozik Trom Aladár is. Megemlítette, hogy édesapja egyik megmentette Szegő Pál munkaszolgálatos-szökevény volt, neki és édesanyjának evangélikus születési anyakönyvi kivonatot állított ki, sőt az anyának még egy hamisított házassági anyakönyvi kivonatot is. Később Balatonlellére vitte őket, az általa bérelt házba – tette hozzá.

Megemlítette, hogy Szegő Pál négy éve hunyt el, és éppen most lenne 91 éves. Özvegye, *Bokor Ágnes* idén lesz 90 éves, de egészségi állapota nem engedte, hogy jelen legyen a megemlékezésen.

Trom András beszélt arról is, hogy édesapja *Bokor Ágnes* egyik testvérét, Erzsébetet vette feleségül, akivel először Pécsre, majd Zalaszentgrótra, végül a fővárosba kerültek. Trom Aladárnak Budapesten segítségére volt az emberterésben Molnár Frigyes pápai kamarás, érseki tanácsos, a budapesti Szent Rókus Kápolna plébánosa, aki pápai védettségről szóló dokumentumot állított ki Trom Aladárnak, aki ezzel szabad mozgást kapott, s így Bokor Erzsébet testvérét, Mannheim Mórnet is el tudta bújtatni Balatonlellén. Kitért arra: a jeruzsálemi Jad

Vasem Intézet emlékbizottsága Trom Aladár tetteit 2004-ben ismerte el a Világ Igaza kitüntetéssel, ezzel nevét bevették az ottani megemlékezés falára, és tiszteletére emlékfát ültettek a Világ Igazainak kertjében. A magyar kormány Trom Aladárnak 2005-ben posztumusz Bátorúság Érdemjelet adományozott – fűzte hozzá.

Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz

ügyvezető igazgatója arról beszélt, hogy aki egyetlen zsidó embert is megmentett, az megérdemli, hogy emléktáblája legyen Székházukban. Úgy fogalmazott: „Mi nem Horthy-emlékműveket avatunk, ezért is helyeztük el ezt az emléktáblát.”

A rendezvény végén a résztvevők kavicsokat és mécseseket tettek le az új emléktáblánál.

(MTI)

Hidvégi György 90 éves

Szeretettel köszöntjük születésnapján Hidvégi Gyuri bácsit, a jelenkori magyar zsidóság egyik doyenjét.

1922. július 6-án született Hoffmann Gyuriként Budapesten, a Berzenczey (később Csáky, majd Hegedűs Gyula) utca 63.-ban. Édesapja tőzsdei alkuszcai elemi iskolában, közben a Csáky utcai zsinagógába jártak, ahol ez idő tájt Hoffer Armin rabbi és Fenákel kántor funkcionáltak. 3–5 tagú kórus is működött a templomban.

Kóser húst ettek, a Lehel utcában volt egy vágoda, az odavitt csirkét ott vágták le, majd nejlonkötényes asszonyok meg is kopasztották. Vásároltak a Visegrádi utcai kóser hentesüzletben is.

Az Ügynök (ma Kresz Géza) és a Sziget (ma Radnóti Miklós) utca sarkán volt anyai nagymamája vegyes üzlete, ahol a nyári vakációk során Gyuri segített.

Fontosnak tartja megemlékezni a Goldmann családról, akikkel egy épületben laktak. Gyerekkori barátja volt Goldmann György szobrászművész.

Apja 1932 körül ment tönkre, igazán sosem sikerült talpra állnia. Olcsóbb lakás után kellett nézniük, mert egyhavi (100 pengős) tartozás miatt a háziúr május elsején konflissal elszállította a holmijukat. A Váci út 12. földszintjén lettek új otthonra, később már azt sem tudták fizetni, ezért a Podmaniczky utca 71.-be, egy egyszobás, udvari lakásba költöztek.

A Kölcsey Gimnáziumban érettségizett, majd kifutófiú maradt (már előtte is csinálta, iskola mellett) a Paulay utcai bőrszőknél-textileseknél. Az expedált csomagokért kapott fizetség volt az övé, de becsületessége és szorgalma miatt a kereskedők azzal is megbízták, hogy a vásárosoktól az esedékes részleteket beszedje. Egy év vászonnal „önállósította” magát, nagyváradi zsidó kereskedők ajánlatait hallva, annál picit olcsóbban árult. Egyre több kuncaftot szerzett így. Egy alkalommal „üzérkedés gyanújával” kapták el, kérdezték, majd két pofon után elengedték.

1943. október 1-jén Szentkirályszabadjára vonult be munkaszolgálatra, ahol „jó dolga lett”, mert barátja segítségével (aki hegedülni tanította a táborparancsnokot) „vízfelügyelő” lehetett.

A következő állomás Püspökladány, a munkaszolgálatos századok elosztóhelye volt, majd onnét Nagyvárad közelébe, Mezőtelegre vezényelték a századot, ahol a La Roche fűrészüzemben kellett dolgozniuk. A század jelentős része máramarosszigeti ultraortodox fiatalokból állt, akik nagyon értettek a feldolgozáshoz. Ők Borlay parancsnok engedélyével nyersen kaphatták az ételmezt, s maguk készíthették el. Szombat helyett vasárnap dolgozhattak.

1944 augusztusában a Vörös Hadsereg előrenyomulása miatt a keret szétszédelt. A katonák megpróbálták civil ruhát szerezni, hogy így mentsek magukat. A munkaszolgálatosok őrizet nélkül maradtak, mindenki ment, amerre jónak látta. Gyuri Budapest felé vette az útját. 1944. október elején ért Óbudára, ahol szülei a Lajos utca 57. sz. sárga csillagos házban laktak. Itt érte az október 13-i Horthy-proklamáció. A nyilas hatalomátvétel után egy feljelentés alapján Gyurit a Tímár utcai rendőrségre vitték, ahonnan átadták a Tattersallban lévő csendőrségnek, akik novemberben továbbították a Margit körúti katonai fogházba, ahol akkor Goldmann Gyurit is tartották.

Mint mondta: sokat tanult az 50 fős zárkában. Rájött, mihez van szüksége ahhoz, hogy túlélje a börtönt. Hallotta a kivégzéseket. Megszökéséhez jól jött a sok légitámadás és az azokat követő romeltakarítás. Egy ilyen alkalommal sikerült elmenekülnie. Vöröskeresztes papírokkal a gettóban, az Akácfa utca egyik házában bujkált.

A zűrzavarban megismerkedett egy hasonló sorsú fiatalemberrel, Zsoldos Tiborral, aki elvitte őt az Erzsébet körút 26.-ba, a volt Chevra-házba, amelynek története különleges. A bejáratra erősített felirat szerint itt működött a Szükségkórház, amelyet a nyilaskeresztes párt VII. kerületi központja is elismert. Ezért az épületet nyilaskeresztes őrség vigyázta. Ezt a maga idejében egyedülálló védettséget Bárdos László és társai intézték el a VII. kerületi nyilas vezetőkkel, anyagi ellenszolgáltatásért. A Szükségkórház vezetője a hamis katonai papírokkal rendelkező bátor zsidó ember, Bárdos László hadnagy volt. Hidvégi György csodálatos emberekről beszél: Vámos László későbbi fotóművészről, a Szociáldemokrata Párt egyik alapítójáról, Gyarmati István sebészorvosról és feleségéről, akik sebesült magyar katonákat kezeltek. Ezt a helyzetet használták ki arra, és ez is volt a cél, hogy az említett védettség mögött több száz zsidót bújttassanak a házban. A házbeliek közül – akik nem merték elhagyni az épületet – többen megkérték Gyurit és Zsoldos Tibort, próbálják meg a gettóból kimenteni és idehozni rokonait. A megoldáshoz az erős nyilas ellenőrzések miatt az egyik eszköz az ún. vörös cédula volt, ami azt jelentette, hogy a személy fertőző beteg. A gettó kijáratánál lévő nyilas őrség a beteggel együtt gyorsan kirúgta Gyurikét. Sok embert menekítettek ki ezzel a módszerrel. Az épületet a Vörös Hadsereg 1945. január 18-án felszabadította.

Hidvégi György szülei mártírhalált haltak. Emléküket – mondja Gyuri bácsi – őrzi a Hegedűs Gyula utcai zsinagóga is: azt a helyet, ahol édesapjával ültek, és megvan még az emeleti karzati hely is, ahol édesanyja imádkozott.

1945-ben a Szociáldemokrata Párt ajánlásával tagja lett a Gazdasági Rendőrségnek. Jelentős műkincsek, köztük corvinák megmentése fűződött tevékenységéhez. A demokratikus rendőrség felszámolása után könyvszakértőként dolgozott. A pártállami diktatúra idején segítséget nyújtott a hitükért üldözötteknek, ezért a munkahelyéről eltávolították. Baráti segítséggel elhelyezkedett, és végül az Állami Biztosítóhoz került könyvszakértőnek. Bár mindvégig pártkínkivüli maradt, kiváló munkája és szervezőképessége miatt egyre magasabb beosztásokat kapott. Az Állami Biztosító közületi igazgatójaként ment nyugdíjba. A Magyar–Izraeli Baráti Társaság alapító főtítkáráként (jelenleg az országos szövetség örökös tiszteletbeli elnöke) sokat tett a magyar és az izraeli nép, a két ország közötti kapcsolat megerősítéséért. Számos izraeli és magyar elismerést kapott. A Cionista Világszövetség egy egész ligetet ültetett tiszteletére Jeruzsálemben. Rosh Haayin városa díszpolgárrá avatta.

Felesége, Dávid Katalin Széchenyi-díjas művészettörténész, fia, Máté biokémikus, akinek rákellenes készítményeit világszerte alkalmazzák. Két unokája van: Áron jogász és közgazdász végzettségű, Anna pszichológus. Dédunokája, Rebeka hétéves.

A sport, azon belül különösen a labdarúgás elkötelezett támogatójaként egyik megalapítója volt az MTK baráti körének.

A Budapest V. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat képviselője.

A népek közötti barátság mentheti meg a világot. Ez az ars poeticája.

gáljuli

Zsidónak lenni Wallenberg hazájában...

Malmö

(Tudósítónktól)

Svédország sem mentes az antiszemitizmustól. Ott azonban – eltérően a magyarországi viszonyoktól – van még egy kis „plusz”. Mégpedig a muzulmán országokból menekültek tízezrei, akik persze nem „antiszemiták”, hanem zsidóellenesek. Létszámuk, befolyásuk a belpolitikában egyre növekszik.

A vita ugyan lezárult arról, hogy a brit milát be kéne tiltani, mivel az „barbár szokás, ami megcsönkítja a zsidó fiúgyerekeket”. Ellenben azt javasolják, hogy fokozatos felvilágosító munkával a szülőket le kell erről beszélni, mert sérti az újszülöttek személyiségi jogait... De ha valaki mégis ragaszkodik a körülmetéléshez, az felnőttkorában döntsön erről – mondta az egyik „szakértő”. Metélnünk vagy nem metélnünk – ez nem egy tészta recept, hanem a svéd társadalom problémája.

Mivel az állam és az egyház 2000-ben különvált, azt is kérdezhetnénk,

mi közülük a svéd hatóságoknak ehhez.

Malmöben az arabok zsidónak, az ortodox rabbit többször inzultálták, a zsinagóga ablakait betörték, s a város polgármestere az arabok védelmére kelt, mondván, mindez Izrael politikája miatt történik.

Az ügyből nemzetközi botrány lett, *Obama* elnök elküldte egyik főtanácsadóját Malmöbe, aki a polgármesterrel történt hosszú megbeszélését követően kijelentette: A polgármester antiszemita! Ez itt még egyelőre szégyellni való. A polgármester így reagált milderre: Félreértettek...

Azt pedig, hogy honnan a muzulmánözön az országban, itt így magyarázzák: a muzulmánok nem érzik jól magukat a muzulmán országokban, helyette a nem muzulmán országokban érzik jól magukat, mégis olyanán akarják tenni a nem muzulmán országokat, mint a muzulmán országok, ahol nem érezték jól magukat...

Keresse dr. Mengelét!

Könyvbemutató

A Dunapark Kávézóban az érettebb korosztály tagjai vettek részt *Motorcza Gyula* művének bemutatóján. A párbeszéd formájában zajló író-olvasó találkozó hangulata méltó volt a 40-es évekhez. A könyvbemutatót az autentikus jelenlévők történetekkel egészítették ki, melyek hűen tükrözték az akkori, ma már elképzelhetetlen egyéni és tömeges tragédiákat. Számos, még a hozzáértők számára sem ismert tényről tártak fel, melyek a korszakot kutatókat is megrázták.

Az irodalmi estet mélyen átitatta az emlékezés, valamint annak reménye, hogy az ilyen tragikus események soha sehol nem ismétlődhetnek meg.

A rendezvény a kegyelet jeleként néma főhajtással zárult.

Érdeklődés: 06-30-632-1128

– **Adományok.** Kahó Lászlóné 4000 Ft-os adományával segítette az Igaz Emberekért Alapítványon keresztül a Jad Vasem-kitüntetetteket. Hálásan köszönjük.

– **Domán István főrabbi 2012. július 20. és augusztus 19. között a sífokli zsinagógában (Széchenyi u. 4.) istentiszteletet tart péntek este 19 órától, valamint igény szerint szombati napokon délelőtt 10 órától.**

Az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem oldala

„A zsidó vallás nem csak egy Dávid-csillagos nyaklánc”

Fekete László főkantor egyszerre áll a katedrán és ül az iskolapadban

Legkorábbi zenei emléke a Hegedűs Gyula utcai zsinagógából való, ahová kisfiúként járt a szüleiivel – mondja Fekete László főkantor, az ORZSE kántor szakának szakfelelőse. Először csak az atmoszféra hatott rá. Megülni perze nem tudott, de a péntek esti kiduskorty utáni csokoládét örömmel fogadta.

A zseniális Lóránt Márton kántorról a Hegedűsben már kicsi gyermekkoromban ösztönösen tudtam: művészete rendkívüli ötvözet az éneklésnek és az imádkozásnak. Amikor elment, szorongtam, vajon ki jön utána, de Sándor László is igazi nagyság volt. Elképesztően gazdag hang, operai, drámai tenor, sötét, férfias és nagy erejű.

Mikor kezdett el énekelni?

Már az iskolában észrevettem, hogy amikor az egész osztály énekel, nekem valamiféle hangitöbbletjelenség van. De nem mentem el zenét tanulni, inkább fociztam. Tizenhat éves koromban a tanár velem énekelte el a Figaro házassága egyik áriáját, a „Hogy ha tán grófuram vagyik egy táncra” kezdetűnek az elejét. Akkor valami megmozdult bennem.

Milyen hatással volt az életére a rabbiképző?

Ott indult a zsidó társadalmi életem. Péntek esténként eljártam a zsinagógába, ahol Feleki Rezső, a rabbiképző nagy kultúrájú kántora működött. Ének-mester, abszolút képzett hangverseny- és operaénekes volt. Nagyon tetszett a hit és a műveltség ilyenfajta találkozása. A legendás, áldott emlékű Scheiber Sándor rektor-főrabbi szélesre tárta előttünk a judaizmus kapuját, megmutatva, mi a szerepe az egyetemes kultúrában. A vallási aktualitás mellett Malamudból, Saul Bellow-ból és más zsidó szerzők műveiből olvasott fel a kiduskortyokon. Az volt a célja, hogy a zsinagógán kívül is felismerjük az életünk zsidó összefüggéseit; hogy lássuk, miképpen szervesülnek a világkultúra értékei a zsidó hagyománnyal.

Akkortájt szervezte meg Ádám Emil a híres kórusát, a mai Goldmark Kórust, amelyben ön is énekel.

Igen, habár hangszert, szolfézst, éneklést külön nem tanultam. Kisiskolás koromban az első jegyem énekből elégtelen volt, mert nem tanultam meg kívülről a Kis kece lányomat. Amikor tagja lettem a rabbiképző kórusának, közelebb kerültem az imához. Az a típus vagyok, akinek minden akkor lesz komoly tényező az életében, ha személyes köze van hozzá. A testemből származó hanggal is ilyen személyes viszonyban vagyok.

Hogyan kezdődött pályafutása a vallásos zenében?

Huszonöt éves koromban Újpesten volt egy hangverseny. Két idősebb basszista hiányzott a kórusból, és Ádám Emil megkérdezte, el tudnám-e énekelni a Haskivenu ima szövegét. Az eset megismétlődött a Hegedűs kvartettjében. Sztárai Márton nótáénekes próba után felajánlotta, foglalkozna velem. Énekeltem, nótáz-tattam, népszerű dalokat vettünk, skáláztatott. Melegszívű, idős művész volt. Sorra jelentek meg a lemezei, énterem ünnepelt sztárja volt – de péntek esténként és az ünnepek hatvan éven át mindig ott volt a templom-kvartettben.

A kántorság mikor vetődött fel mint lehetőség?

Korábban Klein Ervin megkérdezte tőlem: „Te Laci, nem lehet, hogy ebben az irányban kellene elindulnod?” De én orvos akartam lenni. Nem vettem fel, így elektronikai műszerész lettem, hozzáteszem, hogy pocskék. Kerestem önmagamot. Még a banki ügyintézőségbe is belekóstoltam. Az Artexben művészeti lebonyolítóként dolgoztam, munka után pedig mentem énekórára és a Goldmark Kórusba. Huszonhét éves voltam, amikor Ádám Emil azt mondta: „Ha eljön az idő, neked kell a Dohány főkántorává lenned.”

De ez az idő még odébb volt. Milyen fontos állomásai voltak műzenei pályájának?

Öt évig tanított az operisták híres tanára, Hoór-Tempis Erzsébet. Nehezen ment, mert hiányzott, ami a zeneiskolásoknak megvolt. A tanárnő halála után apám unokatestvére elvitt meghallgatásra az Operaházba, ahol énekeltem Sarastro áriáját. A zsűri kijelentette, ők tenort keresnek. Akkor szólt nekem Veszprémi András, az Operaház titkára, egyébként basszista, hogy keressem meg. Két évig tanított. Ő kezdte el feloldani a görceimet. Beadtam a jelentkezésemet a Filharmónia vizsgájára: hivatásos énekesi engedélyért folyamod-

tam, amit egy-egy ilyen alkalommal keveseknek adtak meg. Egy Bach-ária után a zsűri a Don Giovanni Leporello-áriáját kérte. Elsőre megkaptam a végleges engedélyt. A Népszínházban két olasz vígopera főszerepét alakítottam, a koncertéletben a zsidó vonatkozású zenében foglalkoztattak. Az egyik tavaszi fesztiválon volt egy beugrásom egy kántorhangversenybe, így attól kezdve azokon is szerepeltem. Kapacitál-tak, hogy legyek kántor, de engem még az opera vonzott. Legmeghatározóbb tanárom Ráday Sári volt, aki 21 évig oktatott. A kántorságot Ádám Emilnél kezdtem tanulni, majd Schöner Alfrédnél folytattam.

Hogyan jött a Dohány-zsinagóga?

Egy szép napon telefonáltak a titkárságról, hogy Schöner főrabbi, aki akkor a Dohányban működött, kéri, azonnal menjek be hozzá. Rögtön eszembe jutott Ádám Emil jóslata. A titkárnő a telefonban a lelkemre kötötte: „Lacika, ne vacakoljon, mondjon igent.” Előzőm, Kovács Sándor, az áldott emlékű kántor ugyanis megbetegedett, és a főrabbi kérte, ugorják be helyette szombaton. Aztán nem épült fel, én pedig maradtam.

Milyen volt a váltás?

Amikor 87-ben énekeltem a Páva utcai zsinagógában, nem kántor voltam, csak úgynevezett hiténekes. Nem volt még meg bennem a vallásos szerepvállalás – az csak később jött. Előbb rutint szereztem helyes, idős emberektől, másrészt tevőlegesen is a mélyebb tartalmak felé fordultam. Az ember egyszer csak megérti és átéli, hogy a zsidó vallás nem csupán egy Dávid-csillagos nyaklánc.

Az ORZSE-n mik a feladatai?

A kántorképzés szakfelelőse vagyok, más szakokon szertartásainkat és azok zenéjét tanítom. A katedra túlföldalán pedig hallgatóként a doktori képzésben is részt veszek. Szakdolgozatom témája a hebraizmusok a magyar kultúrában, a látható és a hallható világban.

A jó kántor a közösség nevében imádkozik, és közvetít az Örökkévaló és a kile között

Hiánypótló jelentősége volt, hogy annak idején a liturgiátörténeti tanszék „leágazásaként” megszületett a kántor szak – mondja Székelyhidi Hajnal operaénekes, hangképző tanár. A vészkorszak után ugyanis két kántorge-neráció kimaradt.

Tíz éve tanít hangképzést az ORZSE-n, tizenkilenc növendékéből kilenc már diplomás kántor. Székelyhidi Hajnal operaénekes mesterének, Kármán Györgynek, a liturgiátörténeti tanszék áldott emlékű vezetőjének ars poeticáját a magáévá téve vallja: ők nem operaénekeseket képeznek, hanem olyan szakembereket, akik izlésesen, biztos technikai tudással adják elő a kántorimákat.

A hangképző órán a diákok az oktató vezetésével először skáláznak, amivel bemelegítik a hangszalagjaikat, majd az adott darab egy-egy technikai nehézségének megoldásán fáradoznak. A művek a klasszikus dalirodalom héber, jiddis, ladino nyelvű alkotásai.

A növendékekkel való munka országlánszerte Klein Ervin főkántoré. Ő az egész héber anyag ismeretere oktatja diákjait, mégpedig előéneklés, illetve hangfelvételek nyomán, amikor hallás után, az emlékezetre támaszkodva kell elsajátítani a kántorimákat. Kovács Zsuzsa pedig a szolfézst, a zeneelméletet és a hangszerismeretet tanítja.

Nagy kérdés, hogy a klasszikus énektechnika elegendő-e a kántorimák előadásához, amelyekben jó, ha ott zeng a jiddiskáj, a zsidó életérzés. Székelyhidi Hajnal határozottan állítja: a jiddiskáj technikai része elsajátítható, ha arra a jelölt rá tud és akar hangolódni. De hogy ez mennyire lesz autentikus, az már a kántor hitelességétől függ. Akadnak előadók, akik magas szinten ötvözik a klasszikus éneklést kántorelemekkel, és vannak, akik csak a jiddiskáj-t tudják.

Való igaz, utóbbiak nem feltétlenül „tudnak” énekelni a szó szakmai értelmében, előadásmódjuk mégis hiteles. Ugyanakkor az ORZSE kántor szakán a megfelelő éneklési technika elsajátítása alapvető elvárás. A legnagyobb kántoroknál mindig együtt volt az európai zenekultúra öröksége és a kántor-művészet gazdag hagyománya. A kor zenéje ötvöződött az imák világával – hangsúlyozza Székelyhidi.

A kántorima előadásakor (a biztos zenei és technikai anyag ismeretében) a tanárnő szerint 30 százalék a tanult anyag, 70 százalék az önbizalom, a kiállás. A siker pedig az idegrendszer állapotától és a begyakorolt technikai felkészültségtől függ. Ezért sulykolja Székelyhidi: az imádkozás vágya mellett fontos, hogy a növendékek hozzászokjanak a hallgatósághoz a nyilvános vizsgakoncertek alkalmával.

A vérbeli kántor mindemellett nem magát akarja megmutatni. Az egészséges „egónak” működnie kell, de csak egy bizonyos mértékig, különben az ima könnyen üres szerepléssé válik. Márpedig a kántornak alázatosnak kell lennie, hiszen a közösség nevében imádkozik az Örökkévalóhoz.

A hagyomány láncolata és a tudomány

Négy évig minden héten egy teljes nap: családias légkör a liturgika szakon

Sálsélet hákábbál annyit tesz: a hagyomány láncolata. A zsidó istentisztelet résztvevője e láncolat részének érzi magát – mondja dr. Kárpáti Judit, az ORZSE liturgika szakának szakfelelőse. A liturgia görög eredetű szó, jelentése szertartás. A liturgika pedig a szertartás tudománya.

A korábbi liturgiátörténeti tanszékét az áldott emlékű Kármán György hozta létre a rabbiképzőn, és haláláig vezette – mondja dr. Kárpáti Judit szakfelelős. Az európai normáknak megfelelő, a közelmúltban nálunk is bevezetett, bolognai típusú egyetemi képzés követelményeivel összhangban született meg a liturgika szak új neve. A szó jelentése: az istentisztelet szertartásait leíró tanítás, röviden szertartástan. Az itt diplomázók tudományos szinten tudják tanulmányozni a zsidó liturgiát.

A liturgika levelező szak, amelyre elsősorban azok jelentkeznek, akik a szokásos ismeretknél többet akarnak elsajátítani a zsidó hitéletéről. A leendő kántoroknak a szakot kötelező elvégezniük, hiszen a kántor szakra csak azt veszik fel, aki a liturgikán már diplomát szerzett. A tantárgyak zöme zenei stúdium, és a tanári kar magja kántortanárokból áll.

A jelenleg 25 hallgatóval működő liturgika szak négy évfolyamos. Az órák hetente egyszer, csütörtökönként egész nap zajlanak, ami családias te-

(A Magyar Zsidó Levéltár anyagából)

szia a légkört. E szellemnek kedvez maga a stúdium is, hiszen a szertartás, az istentisztelet közösségi élményt nyújt. A szakfelelős szerint ez észrevétlenül hat a diákokra, és barátságos atmoszférát teremt.

A liturgika szak hallgatója megtanul héberül, hiszen az alapfokú hébertudás kötelező. Emellett úgynevezett BA diplomát kap (alapszintű képzést a bölcsészet és a társadalomtudományok terén), amellyel tovább mehet MA szakokra (azaz felvételt nyerhet a mesterképzésre, mint amilyen például a kultúratörténet szakon zajlik). A szokásos órák mellett a hallgatók különleges programokban is részt vehetnek – teszi hozzá dr. Kárpáti Judit. Például Giora Sharon, a magyarországi születésű, világhírű indianapolisi főkántor különleges előadásain vagy a látogatásokon más zsidó hitközösségeknél.

Előfordul, hogy valaki azért jelentkezik liturgikára, mert a zsidó istentiszteleten ráérez a szertartás különleges ízére. Ez nem más, mint a sálsélet hákábbál, a hagyomány láncolata, amelynek minden zsidó ember a része. De az élményt más vallásúak is gyakran átéli. A zsidó szertartásról való ismereteit az érdeklődő az egyetemen kiegészítheti, elmélyítheti, és tudományos szintre emelheti.

Az oldalt összeállította: Rados Virág

Orbán a Kurucinfóra hártja?

Válasz az amerikai képviselők levelére

Az Egyesült Államokból támogatott antiszemita provokációk megszüntetését kéri a washingtoni kongresszus tagjaitól Orbán Viktor. A kormányfő ezt az Egyesült Államok kongresszusának ötven tagjához címzett válaszában írta, miután az amerikai képviselők levelében fordultak hozzá, létfontosságúnak nevezve, hogy a magyar vezetők szót emeljenek az antiszemitizmussal és a fanatizmussal minden formájával szemben.

A kormányfő sajtófőnöke tájékoztatott arról, hogy Orbán Viktor elküldte válaszáat az Egyesült Államok kongresszusának ötven tagjához.

A Havasi Bertalan által az MTI-hez eljuttatott levelet Joseph Crowley kongresszusi képviselőnek címezte a miniszterelnök, aki köszönetet mond az amerikai képviselők megkereséséért.

„A legjobbak tették ezt, ugyanis éppen a segítségüket szerettem volna kérni egy olyan ügyben, amelyben a kormányközi kapcsolatokon és a nagykövetségen keresztül nem sikerült célt érnem” – fogalmazott Orbán Viktor. Mint írta, Magyarországon az általa vezetett politikai közösség, amely kereszténydemokrata alapokon áll, évtizedek óta harcol a szabadságért és az emberi méltóság tisztelgetéért. „A mi politikai közösségünk a magyar szabadságharcosok örököse, büszkének vagyunk arra, hogy tevékeny szerepet játszhattunk hazánk szovjet elnyomás alóli kiszabadításában és a kommunizmus megdöntésében. Szabadságunk visszaszerzése óta folyamatosan harcolunk az emberi méltóság tisztelgetéért a magyar társadalmi és közéletben egyaránt. Az ez ügyben elért sikereinkről washingtoni nagykövetségünk szívesen szolgálna részletekkel” – tette hozzá.

A kormányfő kifejtette a kongresszusi képviselőknek, hogy munkája során jelentős antiszemita támadások érik az általa vezetett politikai közösséget és személy szerint őt is. A támadások során „a szélsőséges erők zsidóbérencnek titulálnak bennünket” – fogalmazott, hozzáfűzve, hogy ezek az erők a legnagyobb támogatást az Egyesült Államokból kapják.

„Az antiszemitizmus magyarországi központja egy olyan hírtörténet, amely a magyar kormány föllépése előtt az Egyesült Államokba menekült, s onnan végzi gyalázatos tevékenységét. Ha ez a probléma megoldódna, az antiszemitizmus magyarországi erői

Amerikából jön...

jelentősen meggyengülne. Kérem önöket, hassanak oda, hogy megszűnhessenek Magyarországon az Egyesült Államokból támogatott antiszemita provokációk. Miután az Egyesült Államok köztársasága visszautasította kérésünket, önközö forduló segítségért” – zárul Orbán Viktor válaszelevele.

Az Egyesült Államok kongresszusának ötven tagja levelben fordult Orbán Viktor miniszterelnökéhez, létfontosságúnak nevezve, hogy a magyar vezetők szót emeljenek az antiszemitizmussal és a fanatizmussal minden formájával szemben. A washingtoni képviselők, akik a szilárd amerikai-magyar kapcsolatokat erősítő támogatónak mondják magukat, a képviselőház külügyi bizottságának honlapján közzétett levelükben ki-

emelték a magyar bevándorlók jelentős hozzájárulását az amerikai gazdasági, politikai és kulturális élet alakulásához. Mély aggodalmukat hangoztatták ugyanakkor a Jobbik antiszemita és homofób megnyilvánulásai miatt. Idézték a Jobbik volt elnökelőjét, *Morvai Krisztinát*, aki „tetves, mocskos gyilkosoknak” nevezte az izraeli zsidókat, és arra figyelmeztette a magyar zsidókat, hogy „a magukfajta ideje lejárt”. Ugyancsak idézték a Jobbik lapját, amely hitelt adott annak a mítosznak, hogy a zsidók keresztény vért használnak vallási szertartásaikhoz, s beterveztett egy törvénytervezetet a parlamentben, amely perverziónak minősíti a homoszexualitást és büntetésével sújtaná annak „terjesztőit”.

(MTI nyomán)

Egy tiszta szívű ember

1944. Deportálás. Pályaudvar. Hangzavar. Kényszerítő intézkedések, vagonokba terelés, síró-késébeesett családok...

Tehetetlenül szemlélődő helybéliek. „Pedig milyen rendes emberek voltak” – gondolják, mondják. Nem mindenki viselkedett így...

Egy több mint tucatnyi gyermeket nevelő vidéki keresztény család egyik kislánya barátnőjével együtt könnyes

szemmel nézte a szerelvény indulását. Majd ahogy megfordult, a földön egy rózsaszínű műanyag dobozát fedezett fel.

Hazaérve és kinyitva, egy púderpamacsba varrt értékes gyűrű és egy aranyérem vált láthatóvá, érezhetővé pedig az, hogy tulajdonosa inkább a sorsra, a véletlenre bízta értékeit, mintsem magával vigye a majdnem biztos halálba.

A család bölcs nagymamája döntött, s az ékszer sorsa megpecsételődött: szegény emberek ezt meg nem tarthatják, jobb helyen lesz egy idősebb rokonnál, aki „hasznosítja”, és ha a kislány férjhez megy, a strafingura sem lesz majd gond. Hogy mégsem így történt, sajnos majdnem természetes...

Az „értékes” dobozka – mely nagyra nagy becsben tartva, tantája volt hősiünk házasságkötésének, családalapításának, a padlásleprő éveknek, szegénységnek, nélkülözésnek, 2004-ben bekövetkezett halálának – érintetlenül állt 2011 őszéig. Bár Magdi, az idősebb lány az egyik nagyvárú zsidó hitközségének kívánta átadni, testvére másként határozott, s a Ferenc József megkoronázásának 40. évfordulójára veretett míves 100 koronást egy éremgyűjtőnek adta el.

A kapott összeg fele viszont őt illette...

Magdi „másként” gondolkodó, tiszta szívű ember. Szinte azonnal írt a Mázsihiusz elnökének, s jelezte, hogy bár voltak családja életében olyan helyzetek, amikor az összeghez hozzá kellett nyúlnia, de ezt kipótolja, és az egészet felajánlja rászoruló zsidó emberek életkörülményeinek javítására.

Hiszen mint olvashattam: hősiünknek 3 gyermeke, 3 unokája, 2 veje és 1 drága férje van, s nagyon gazdag, mert van egy szerető Istene, Ábrahám, Izák, Jákob (Izrael) Istene!!!

Legyenek egészségesek és boldogok mindahányan...

A hölgynek Felmájor Péter, a Mázsihiusz elnöke írásban mondott köszönetet.

gáljuli

MAGÉN ISTVÁN

Azarel falusi estéje 1. Olvasónapló

„A beszélgetések hallgatása közben a tartalmuknál jobban érdekel a vita heve, amely gyakran az urak, papok szidalmazásába torkollik. Majd a gazdag zsidókat szidják, s nem tudom, piruljak, bosszankodjam vagy haragudjak-e rájuk. Nagybátyám nem hajlandó hátat tartani gazdag hitsorsosai miatt, velük együtt szidja őket, nemsokára azonban őt is egy kalapba vetik a gazdag zsidókkal.” Szép, csillagfényes falusi este. Pap Károly (1897–1945) Azarel falusi estéje... című novellája idel-lel indul. A 20. század első éveiben egy kiskamasz rácsodálkozik a világra.

Az Azarel vagy Azarel héber eredetű név, jelentése Isten segít, segítőt Isten vagy valami efféle. Dávid király egyik vitézét hívták így, Benjámin törzsből valót, meg egy fontos levítát az énekesek közül, talán Dán törzsének valamelyik fejedelmét is, ki tudja már? Meg másokat. Például egy kisfiút, aki nagybátyját látogatja falun. Meg a hasonló című regény hőseit, Azarel Gyurit, akinek történetét „egyetlen levegővel” olvastuk végig, aztán még vissza-visszatértünk, hogy bizonyos részleteket „újrarágjunk”, mint a kőrözök, mert csak így voltunk képesek megérteni. És talán még az is igaz, pszichológiai köteteket bújtunk hozzá, Freudot, Jungot meg Szondi Lipót. Bizonyos dolgokon azóta is törjük a fejünket, évtizedek távlatából, mert Azarel Gyurit nem lehet elfelejteni. És ezt a másik Azarel sem, mert ő sem más, mint Gyuri, azaz Kari, a gyermek Pap Károly, aki a csizmadialeány mozdulatait csodálja, „ahogy dikicsével bevág a nagy, fekete, fényes és homályos bőrökbe, kikanyarítja a csizmaszárt vagy a bakancsot lámpavilágnál”.

Svarc nagybácsi üzletében a fal mellett a padon ülnek a parasztok pipázva, szivarozva.

„Magának is – mondja az egyik – a fele szíve fűszeres bolt, a fele meg bőrs bolt. Dolgozik, dolgozik, hát el van foglalva egész nap, de mi a munkája? Megveszi a bőrt egy másik Svarctól bent a városban, talán éppen valamelyik rokonától, félig hitelbe, aztán csak összead, szoroz meg kivon. Kiméri kicsibe csizmának, bakancsok, aztán máris hozzácsapja az első hasznát, aztán ha meg is csináltatja a legényeivel, akkor meg hozzácsapja a második hasznát. Aztán ha a paraszt nem tud mindjárt fizetni, mert nincs neki, a harmadik hasznát is. Pedig hát mit dolgozott? Csak írt postán, csomagot kapott, kimért, osztott, szorozott meg hitelezett. Az igazi munka legtöbb részét, a csinálást a legényekre bízta, maga legfeljebb néha ül közéjük, hogy azzal is többet keressen, s megtakarítson még egy segédet, s ott is egy legény esik el a kenyértől.”

Az antiszemitizmus gulyásagyúja fortyog. Még szelíd, kvaterkázó, szinte anekdotikus, pipász mellett szól. A tizenkét-tizenhárom éves fiúcska, Azarel, egy zseniális író nyilalozó érzékével lát, hall, érez, hogy majd felnőten, íróként megtalálja a visszautat abba a varázslatos nyárba, a faluba, a nagybátyja fűszeres üzletébe, ahol olyan dolgokat hallott, melyeket csak évek múlva értett meg, melyek életét, tetteit, lépéseit irányították az auszvitzzi gázkamra felé. Valahol érezte, tudjuk Theodor W. Adornóval, hogy: „Az antiszemitizmus hamis projekción nyugszik.” Ez a projekció a valódi bajok torzképe, rokonságban áll az eredetivel, de nem pontosan az.

„A felesége meg a fűszerrel, a liszettel csinálja ugyanazt. Ő is ír, csomagot kap egy harmadik Svarctól a városból, aztán ő is oszt, szoroz, kimér, hozzácsap egyszer meg kétszer. Aztán majd házat vesznek a végén, az egyik fia meg orvos lesz, a másik meg mérnök, már városi urak lesznek, jól megfizetik a munkájukat – mi azonban itt ragadunk a sárban, aztán gürcölünk naphosszat a földön, amit apánktól kapunk, hárman, négyen testvérek, családotul. Őt, tíz meg húsz holdon tépjük egymást, aztán ha a gyereket taníttatni akarjuk, magunkat kell megölni egészen, ha meg nem akarjuk megölni magunkat, akkor meg a gyereket öljük meg, ha nem taníttatjuk, mert ő is itt ragad, ahol mink...”

A hamis projekció végzetes lehet. Féligazságok lakoznak benne. Izolált sémák, melyek uralkalmi alá hajtának mindent, ami progresszív, ami előremutató. A félműveltség számára minden kifejezés, helyzet, szó rendszerré kovácsolódik. Ha a zsidó boltja annyira haszontalan, mint amennyire a parasztok mondják, és bizonyos szempontból az ő álláspontjuk nagyon is érthető, miért nem bojkottálják? Miért veszik igénybe megvetett kölcsöneit? Individuumuk őket is rendszerekbe kényszeríti, alapvető logikai kényszerítésekbe, túlkövetkeztetésekbe, és az ítélet mindig ugyanaz. „Minden ítélet, a negatív is, biztonságot ad” – írja tanulmányában Max Horkheimer. A zsidók nem szegnek törvényt, csak élnek a társadalmi berendezkedés lehetőségeivel, jól használják azt, és ezzel magukra vonják azt a „pusztító társadalmi akaratot”, mely a hamis megítélésből fakad.

„A többiek bólogatnak, szíjják a füstöt. Nagybátyám megszokta már az efféle beszédet. Egészen nyugodtan mondja:

– Csak hallgatom ezt az ostoba beszédet. Nyisson maga is boltot! Írjon maga is a postán, kapjon maga is csomagot! Osszon, szorozzon maga is. Senki sem tiltja meg.

– Úgy ám – mondja valamelyik –, de ha mindenki csak szoroz meg oszt, ki műveli a földet, ki gondolja az állatokat, aztán miből esznek a szorzó meg osztó Svarcok?

– Azzal maga ne törődjön! Csinálja maga, ha tudná! Azért nem csinálja, mert nem ért hozzá. Én meg azért csinálom, mert értek hozzá!”

Az antiszemitizmust azok keltik, akik kevésbé képesek élni a törvényes lehetőségekkel. Valószínű így van. Meg azok, akik ugyanúgy tudnak élni vele, mint a „zsidók”, de így akarják elérni, hogy ne rájuk szálljon az irigységből fakadó harag.

– Nono, csak ne olyan magosan! Mert kicsit jobban tud számolni, azt hiszi, már különb, mint mi, aztán könnyebben meg jobban élhet, mint mi! Nagy tudósság kell hozzá. Azt csak maga gondolja! Csak az kell, hogy az ember ráadja a fejét!

– Hát akkor adja rá a fejét! Kár a beszédért.”

A „tézis” igaz, mint valami eszme. Alapja egy olyan nézet, melyben nem reprodukálódik semmi, ha nem testi munkával végzik. Vagyis hogy a teremtés csak véres vértékkel mehet végbe. Ez a gondolkodás bevezet abba a tudathasadós állapotba, mely minden előítélet alapja. Talán ezek a derék parasztemberek még nem is antiszemiták. Illetve csak egy kicsit. Éppen csak azt kifogásolják, hogy a „zsidó” néha leül a legényei közé a dikicscel a kezében bőrt vágni. Az is baj, hogy legényeket foglalkoztat, hogy nem maga dolgozik, igaz, hogy ezzel munkát ad másnak, de ez most nem fontos. Sokkal fontosabb az, hogy ha leül, azzal egy legény esik el a kenyértől.

„Ha kórsó esik a kőre, jaj a kórsónak, ha a kő esik a kórsóra, jaj a kórsónak. Akár így, akár úgy, jaj a kórsónak!” (Bava Kamma)

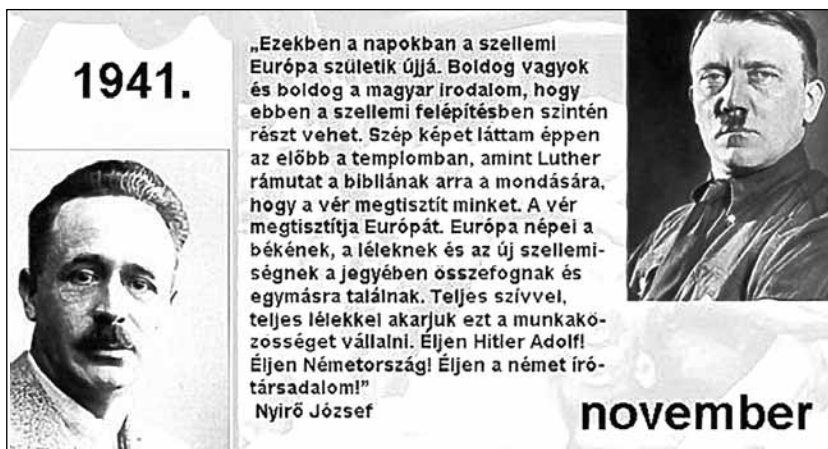
Eppen a kétértelműség a legélesebb fenyegetés. Az érvként felhasznált, fatalizmusszerűen kivitelezhetőnek tekintett feltételezések. Az azóta eltelt évszázadban már megvalósult ez is meg az is. Svarc leszármazottai, ha valaki életben maradt közülük a holokauszt után, földet művelnek a saját országukban. Az akkori parasztok dédunokái közül meg sokan kereskednek, kiszolgálják, számolnak, spekulálnak. És mégsem tisztázódott semmi. A zsidók nem az alkalmazkodás hiányától „zsidók”. Ha Svarc elosztogatja a vagyonkáját, csödbe viszi az üzletét, ezzel a társadalmi törvényei ellen tesz. Azt várják tőle, hogy rosszul spekuláljon, hogy tehetségtelen legyen, hogy panaszkodjon, mert ezt diktálja letaszítottaságuk, kiszolgáltatottságuk, amiről azonban nem a „zsidó” tehet.

„Hát azt hiszi, nem tudnék boldogulni egy olyan koszos bolttal meg susztersággal, ha akarnek? Különbül, mint maga. De maga dolgozna úgy a földön, mint én! Majd beledöglene! Tudom, Istenem.

– Azt csak maga gondolja.
– Ezzel a csúzos, reumás meg istencsodás, nyavalyás testivel?
– Azzal, azzal. Csakhogy én gépet vennék mindenhez, és szivaroznék mellette! Nevet, mire a parasztok is nevetnek.”

(folytatjuk)

Nemzeti Alaptanterv: nem kötelező, csak ajánlott

Róla tanulnak majd gyermekeink

Szobra már készül...

„A zsidóság erkölcstelensége, lelkiismeretlensége, az az elvetemültség, melynek nincs törvénye, az az elfajult szellem, melynek csak torz fogalmai vannak a jóról, szépről s az erényről, s melyek valóban csak a keresztény gondolat szatírjául szerepelhetnek, az az erkölcstelen kegyetlenség, mely a keresztény népet ellenségnek tekinti, s következésképpen a konkurenciában minden eszközt jónak, minden módot becsületesnek tart, mely a kereszténység megfojtására alkalmas – mondom, ez az erkölcsi alávalóság volt a kezdetek oka a kereszténység kárhóztató, megbélyegző ítéletének a zsidósággal szemben.”

Prohászka Ottokár

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdentel.hu és www.mini-implantatum.hu

Örömmel tudatjuk, hogy a Rabbistület és a Mazsihisz vezetősége megállapodott David Goldberg mohéllal (Németország), aki zsidó fiúgyermekek körülmetelését vállalja. Amennyiben az Ön családjában ilyen szimchá (öröm) van, kérjük, jelentkezzen a Rabbiságon a 413-5580-as telefonszámon vagy a rabbistulet@mazsihisz.com e-mailen keresztül, hogy a gyermeket Ábrahám szövetségébe felvehessük.

Tóratekercsek, tfilinek és mezükék számítógépes ellenőrzése és javítása. Farnadi-Jeruzsálemi Márk. Telefon: 06-70-932-8275, e-mail: sofer@sofer.hu, weboldal: www.sofer.hu

Manikűr, pedikűr, takarítás. Hívásra házhoz megyek. 06-20-551-4580.

Otthoni szakápolást vállalunk Budapest területén, szükség esetén egyedi szakorvosi ellátással és gyógyászati segédeszközök helyszínre telepítésével. Együttműködünk a házi- orvossal, kórházi szakorvosokkal. Kóser étkezést is biztosítunk. Szakmai működési engedéllyel és felelősségbiztosítással rendelkezünk. Tartós megrendelés esetén árkedvezményt adunk. E-mail cím: alarmcentrum@alarmcentrum.hu, 24 órás telefon: +36-30-443-1016.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, könyvnyomtatás, névjegykészítés a Mammot I.-ben, a II., VI., IX. kerületekben. Messinger Miklós, 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Licites eljárással eladó ingatlanok!

Bp. III., Czetz János u. 67. sz. alatt 30 m²-es garázs. Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft.

Gyömrőn 730,35 m²-es kastély 9398 m²-es telekkel és 9758 m²-es kerttel. Kikiáltási ár: 95 000 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 604 m²-es telek. Kikiáltási ár: 3 900 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 603 m²-es telek. Kikiáltási ár: 3 860 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 620 m²-es telek. Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft.

Sárbogárd, Ady Endre úton 38 m²-es, egy-szobás, komfortos örökklakás. Kikiáltási ár: 3 900 000 Ft.

Göd, Telegy Pál utcában 535 m²-es telken 53 m²-es, kétszobás, összközművel, teljes lakó-ingatlan melléképülettel (9,4 m²). Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft.

Az ingatlanokról a 30-355-9541 vagy a 30-217-3460 telefonszámon lehet érdeklődni munkaidőben.

KASTÉLYOK BERENDEZÉSÉHEZ vásárolók nagyméretű, kisméretű festményeket, **EZÜSTTÁRGYAKAT**, 12 személyes evőeszközöket, cukordobozokat, gyertyatartókat, tálcákat stb., Kovács Margit, Gorka kerámiát, herendi, meissenai, Zsolnai

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 3120 Ft

Külföldre 5760 Ft/év

USA és Izrael: 6240 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUHB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsek: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk

intézkedése a 06-(80)-444-444-es ingyenes

zöldszámon.

Szedés: WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomtatás:

VESSZPRÉMI NYOMDA ZRT.

ISSN 0133-1353

porcelánokat, régi álló, fali, asztali díszórát, antik, barokk bútorokat, tabernakulumot, szekreteret, reneszánsz dolgozószobát, bronz-, fa-, márványszobrokat (hibásakat is). Teljes hagyatékként első vevőként a legmagasabb árat fizetem, **KÉSZPÉNZBEN**. Díjtalan kiszállítás, értékbecslés, vidékre is. **ÜZLET: XI. KER., MÓRICZ ZSIGMOND KÖRTÉR 16. 201-6188, 06-20-323-4104.**

Életjáradéki szerződést kötnék nyolcadik kerületi (Blaha Lujza tér melletti), 55 négyzetméteres, pompás lakásért. Készpénz + járadék. Csak leinformálható, megbízható e-mailekre válaszolok. zsanio1@t-online.hu

Társasházak karbantartását, kőművesmunkákat, festést, padlások, pincék, lépcsőházak takarítását vállalom. 06-70-216-0234.

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Vizes falak utólagos szigetelése, műszerez faldévedésmérés. Szántó Szigetelő Vállalat, 06-30-950-1306, www.falszigetelés.hu

KASTÉLYSZÁLLÓK, KÚRIÁK, figyelem! Elegáns cseresznyefa barokk szalonnagarnitúra eladó 1944-ből, 11 db-os, megkímélt, felújításra szorul. Irányár 300 000 Ft. 06-20-385-5035, Pécs.

Családi esemény Hódmezővásárhelyen

2012. június 10-én (5772. sziván 20-án) töltötte be *Vanderstein Sámuel Henrik* (*Smuel Cvi ben Frádl Lea*) harmadik életévét, és ebből az alkalomból történt meg az első hajvágása, amely bensőséges családi keretek között zajlott. Ott volt az ünnepelt minden közeli és távoli rokona, de nagypapja, Vanderstein János már nem érthette meg ezt a napot. János szülővárosának megbecsült polgára volt, valamint 24 évig töltötte be a helyi hitközség elnöki tisztét. E minőségében végzett gyümölcsöző tevékenységét Hódmezővásárhely polgármestere és vezetése 1997-ben Signum Urbis Honorantis, majd 2007-ben Pro Urbe kitüntetéssel, közösségépítő munkásságát pedig a szegedi hitközség posztumusz Löw Immanuel-díjjal ismerte el.

A hároméves Sámuel korának megfelelő vallási nevelésben részesült, így felkészülten várta az első hajtincs levágását, amit *dr. Jung József*, a három évvel ezelőtti brit milákor a szándok szerepét betöltő családtag végzett el, majd pár szóval ismertette a rítus mibenlétét és hagyományát. A szertartást kidus, majd ünnepi ebéd követte. A nap második fénypontjaként Samuka elfújta a születésnapjára tartó gyertyákat.

A gyönyörű családi esemény helyszíné a nagybácsi, *Vanderstein Péter* és családja kertje volt.

Mázal tovót kívánunk az ünnepeltnek és az egész családnak, különösen Noéminek, az édesanyjának, aki a kicsi Sámuel számára biztosítja a minden tekintetben kóser vallási nevelést.

Kotroczone Vanderstein Zsuzsanna

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Brazília

Több ezer zsidó és nem zsidó, köztük sok afroamerikai tüntetett *Mahmúd Ahmadinezsád* iráni elnök jelenléte ellen az ENSZ fenntartható fejlődésről szóló, Rio+20 elnevezésű konferenciáján. A felvonulók angol nyelvű tábláin „Rio nem üdvözlő Ahmadinezsádot” és „A vallási türelmetlenség elfogadhatatlan!” feliratok voltak. A Simon Wiesenthal Központ kérte a küldötteket, hogy az iráni elnök beszéde alatt hagyják el az üléstermet, és utasítsák el a kétoldalú találkozóra vonatkozó kezdeményezéseket. *Eduardo Paes*, Rio de Janeiro polgármestere „a munkálátok elhúzódására” hivatkozva elhalasztotta a teheráni kormány által adományozott perszopoliszi emlékmű másolatának ünnepélyes felavatását. *Teresa Berger*, a városi tanács tagja, az emberi jogok bizottságának elnöke javasolta, hogy Ahmadinezsádot nyilvánítsák „nemkívánatos személynek” a városban. A brazil zsidó csúciszervezet, a CONIB felszólította *Dlima Rousseff* államfőt, hogy a nukleáris program, a holokauszt tagadása és a kisebbségek üldözése miatt ne folytasson különmegbeszélést az iráni elnökkel.

Franciaország

A nemzetgyűlési választások második fordulójában az izraeli-francia kettős állampolgárságú 62 éves jogász, *Daphna Poznanski-Benhamou* a voksok 58,5 százalékával mandátumot szerzett a külföldön élő franciák regionális választókerületében (Izrael, Ciprus, Görögország, Törökország, Olaszország, Málta stb.). Poznanski-Benhamou a Francia Szocialista Párt szieneiben indult, míg alulmaradt ellenfelét, *Valérie Hoffenberget* a jobbközép UMP támogatta. Az algériai származású képviselő

Önkéntes munka Izraelben! Mindenki segítségére szükség van! Feltétel: megvásárolt repülőjegy! A következő csoportok időpontja: augusztus 19.-szeptember 9. és október 14.-november 4. Jelentkezni: 06-20-233-8454, lljano@freemail.hu

Nagymező utcában 120 m²-es, galériázható szép üzlet – esetleg a fölötté levő 120 m²-es, összenyitható lakással – eladó vagy hosszú távra kiadó. Tel.: 06-20-943-6613.

ÚJ ANNA OPTIKA! Örömmel értesítjük meglévő és új vásárlóinkat, hogy megnyitottuk legújabb üzletünket a Dohány utcai zsinagoga mellett. Óriási nyitási akció: **SZEMÜVEGKERETEK 70% ENGEDMÉNNYEL!** Budapest VII., Wesselényi u. 2. Tel.: 321-1232. www.annaoptika.hu

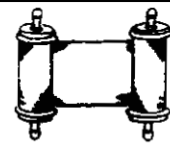
Augusztusra rezi megfizetése mellett használaton kívüli nyaralót kerestünk egy több éve súlyos beteg fiatalember és édesanyja részére, műtét utáni felépülés érdekében (Dobogókő, Balaton, Velencei-tó). Kérjük, akiknek lehetőségük nyílik, segítség! Kapcsolat: 06-20-716-0168.

Holokauszttal kapcsolatos dokumentumokat, menleveleket, fotókat, korabeli kiadványokat vásárolnánk. 06-20-418-2552.

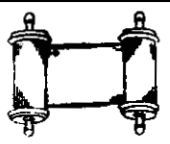
Nyugdíjas nő munkát vállal, bentlakással is. 06-32-405-019, 06-30-343-0851.

HÁZASSÁG

Salom komoly társkövetítő. Fülöp Zsuzsa. E-mail: zsuzsa194705@t-online.hu. Tel.: 06-20-934-9523.

IMADÓK

Templomok	Péntek este Júl. 20.	Szombat reggel Júl. 21.	Péntek este Júl. 27.	Szombat reggel Júl. 28.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	19.00	9.30	19.00	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	19.30	9.00	19.30	9.00
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuváros u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Békkocsis u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	20.25	8.00	20.35	8.00
Alma u. 2.	18.00	8.45	18.00	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	19.00	9.30	19.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	19.00	9.00	19.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Desszefy u. 23.	20.25	9.00	20.35	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Lauder iskola (Budakeszi út 4.)	18.00		18.00	
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	18.00		18.00	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	20.15	8.00	20.00	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	20.15	8.00	20.00	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Füredi u. 1.)	18.30	10.30	18.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	18.00		18.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	
Siófok (Széchenyi út 4.)	19.00		19.00	

NAPTÁR

Július 19. csütörtök

Július 20. péntek

Július 21. szombat

Július 27. péntek

Július 28. szombat

Július 29. vasárnap

Támu 29.

Áv 1.

Áv 2.

Áv 8.

Áv 9.

Áv 10.

Jom kippur kátán

Újhold

Gyertyagyújtás: 8.14

Szombat kimenetele: 9.29

Gyertyagyújtás: 8.26

Szombat kimenetele: 9.19

Tisá bööv böjt kezdete

Tisá bööv böjt

A Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítvány 2012. évi Szervezettámogatási Pályázati Felhívása

Részvételi feltételek:

Alaptevékenységének támogatására minden magyarországi bejegyzésű zsidó szervezet pályázhat, amely:

- egyessületi és alapítványi formában működik (egyház és a Gt. hatálya alá tartozó szervezet nem pályázhat);
- igazolja, hogy a 2011. évi CLXXV. törvény alapján nyilvántartásba vették;
- nem tagja olyan szövetségnek, ernyőszervezetnek, amely alaptevékenységének támogatására pályázatot nyújtott be a Mazsökhöz;
- (Az ernyőszervezethez tartozó szervezetek költségvetéséről az ernyőszervezet költségvetéséről elfogadhatók, amennyiben az a számlán feltüntetésre került.)
- eddig még szervezettámogatásban nem részesült, azon pályázót legalább két zsidó szervezet (nem a pályázó ernyőszervezet tagszervezete) ajánlja a pályázó alaptevékenységének támogatását a kuratóriumnak.

A támogatható költségek köre:

A pályázók kizárólag a szervezet alaptevékenységére fordított, indokolt és igazolt működési költségeik, azon belül az alábbi kiadásai támogatására pályázhatnak:

- székhely, működési hely működtetésével kapcsolatos költségek (pl. bérleti és fenntartási költségek, közműdíjak, irodaszerek, irodai eszközök, postaköltség);
- adminisztrációs, ügyintézési és egyéb bérek és bérjellegű kifizetések, megbízási díjak, ezek járulékai;
- adminisztrációs, közjegyzői, hatósági eljárási, bírósági és egyéb díjak, bankköltségek és ügyintézési költségek;
- telefon-, internet- és postaköltség;
- irodai gépek és tartozékai beszerzése, bérlete, üzemeltetése és karbantartása;
- kizárólag a működéssel kapcsolatos egyéb költségek (pl. teher- és személyszállítás, utazás, reprezentáció (max. a megítélt támogatás 10%-a lehet).

A részvétel feltételeknek megfelelő pályázatok elbírálási szempontjai és a szempontok súlyozása:

- A szervezet által ellátott feladat fontossága
- A szervezet tevékenységében jelentős súlyt képvisel a szociális gondoskodás – 5 pont
- A szervezet súlya a hazai közéletben
- A szervezet nyilatkozattal igazolt taglétszáma (nyilatkozat hiányában az értekelésnél ez a szempont nulla ponttal kerül beszámításra)
- A szervezet nemzetközi elismertsége

Beadási határidő: 2012. augusztus 10. A pályázatot a Pályázati űrlap és pályázati adatlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a Mazsök honlapjáról (<http://www.mazsok.hu>) tölthető le. A pályázatot határidőre elektronikus úton kell beküldeni a Mazsök e-mail címére: mazsok@mazsok.hu. A pályázati adatlap egy eredetiben aláírt példányát postai úton is el kell juttatni a Mazsök Iroda címére (1054 Budapest, Tüköry utca 3.). Az elektronikus megküldött pályázat, illetve a postai úton eljuttatott példány tartalmában meg kell hogy egyezzen egymással.

Egy pályázatra maximum 8 millió forint támogatás adható. Azok a szervezetek, amelyeket a Mazsök korábban már támogatott, újabb támogatási szerződést csak akkor köthetnek, ha a kapott támogatással a Támogatási Szerződés előírásai szerint elszámoltak, és az elszámolást a Pályázati Bizottság elfogadta. Az eredményesen pályázóval a Mazsök Pályázati Bizottsága által jóváhagyott típusszerződés alapján kell szerződnie.

kovács

